

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsake srede.
Naročnina:
za celo leto Din 30—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 50—
Inserati po tarifu. — Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Nebrankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetški list

Glasilo „Slovenske Kmetške Stranke“.

Vsakdo vrljav
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rokopis se ne vra-
čajo. — Plača in teži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 2506. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.194.

Veličastne kmetške slavnosti v Pragi.

Izmed vseh držav, ki so nastale po razpadu Avstrije, je najbolj urejena, najnaprednejša in najbolj razvita Češkoslovaška. Z malimi presledki vlada in vodi češkoslovaško republiko največja stranka Republikanska stranka zemljedelcev in malih kmetov. Ogromno delo, ki ga je ta stranka izvršila tekom desetih let za konsolidacijo osvobodjene države, moremo pravilno oceniti šele tedaj, ako se pogloblje seznanimo z razmerami v češkoslovaški republici. Samo par momentov naj navedemo iz nebroj težav in ovir, katere je mogla edino kmetška stranka prebresti in odpraviti. Je to pred vsem narodnostno vprašanje. V Češkoslovaški živi okrog 4 milijone Nemcev, en milijon Madjarov, ki vsi težijo k obmejnim svojim narodnim državam. Češkoslovaška kmetška stranka je vse te nevarnosti spretno odpravila, tako da so za desetletnico republike zastopniki Nemcev v vladi in da zastopniki madžarske kmetške stranke javno manifestirajo po ulicah Prage za svojo češkoslovaško domovino in osvobodjeno državo. Slovaški klerikalizem, ki je ravno tako gnil, korupten, brezverski in nemoralen, kakor naš slovenski, je v popolnem razpadu in je le še vprašanje časa, ko bo zrasla na njegovem pogorišču zdrava, močna in poštena slovaška kmetška stranka, ki bo pojačala sedanjo vladajočo češkoslovaško kmetško stranko.

Proslava desetletnice republike.

Češkoslovaška republikanska kmetška stranka je priredila v dneh 15. do 20. maja velikanske slavnosti v Pragi v proslavo desetletnice češkoslovaške republike. Manifestacijski kongres kmetške stranke je pomenil pravo mobilizacijo vsega češkoslovaškega kmetškega ljudstva.

Ogromne množice ljudi so se valile proti Pragi. Vse ceste, ulice in trgi so bili preplavljeni kmetov in kmetov, fantov in deklet. Prišli so iz vseh delov republike. Iz gozdnate Podkarpatske Rusije, plodne Slovaške, bogate Moravske in ponosne Češke. Prišli so v Prago, da manifestirajo za svojo kmetško državo, za republiko kmetške demokracije. Prišel je manifestirat oni stan, ki ima zapisan na svojem zelenem praporu predvsem zakon dela, zakon miru in reda. Prišli so manifestirat oni, ki so dali zemljo zemljedelnu in državno vodstvo tistemu, ki narod hranj in živi, to je dali so državo sami sebi, kmetom. Češkoslovaško državo danes drži in brani devet milijonov kmetškega ljudstva, organiziranega v kmetški stranki.

Praga takih manifestacij in toliko ljudstva še ni videla. Buržujska Praga je kapitulirala pred mogočno organizacijo češkoslovaškega kmetškega naroda in moralna zmaga njegova je popolna.

Potek svečanosti.

Zastopniki Slovenske kmetške in Hrvat-ske seljačke stranke so prispeli v Prago v sredo 16. t. m., kjer so bili nad vse lepo sprejeti od zastopnikov češkoslovaške kmetške stranke s podpredsednikom Stanekom in Mečiřem na čelu. Že prejšnji dan so pa prispeli predstavniki poljske, bolgarske, srbske, rumunske, nizozemske, francoske stranke ter zastopniki angleške delavske stranke.

V sredo dopoldne so se udeležili zastopniki vseh kmetških strank predavanja na visoki kmetijski šoli, katerega je otvoril minister g. Milan Hodža. Predaval je znameniti češki učenjak dr. Stoklasa. Popoldne istega dne se je vršila seja Mednarodnega agrarnega urada, v katerem so udeležene vse kmetške stranke. Tudi tej seji je predsedoval minister Hodža. Velikansko pozornost je vzbudil na seji govor Štefana Radića, ki je bil od vse prisotnih burno pozdravljen. Videli smo, kako velikanski ugled uživa voditelj našega kmetškega pokreta v inozemstvu. V imenu Slovenske kmetške stranke je govoril na seji tov. Al. Prepeluh. Na seji so bili storjeni zelo važni sklepi za vse kmetške stranke v Evropi.

Sprevod.

Slavnosti so dosegle svoj višek v četrtek, ko se je razvila več stotisoč broječa množica v veličastni povorki na širnem Vaclavskem trgu. Zastopniki tujih držav in inozemskih kmetških strank so opazovali disciplinirano kmetško armado z visoke, z zelenim platnom prevlečene tribune.

Točno ob 9. uri se je pričela povorka pomikati po Vaclavskem trgu in je trajala nepretrgoma do 1. ure popoldne. Sprejaj je jezdila kmetška konjenica, en del v slikovitih narodnih nošah in drugi del v posebno lepem enotnem kroju omladinskih organizacij. Konjenici je sledil izvršni odbor »Republikanske kmetške stranke«. V prvi vrsti so korakali ministri kmetške stranke, prosvetni minister dr. Hodža, vojni minister Udržal in poljedelski minister dr. Srdinko, dalje predsednik parlamenta Malypeter ter vsi kmetški poslanci in senatorji. Za njimi so šli najpreje kmetje iz Podkarpatske Rusije v svojih lepih narodnih nošah z godbo in zastavami, njim so sledile ogromne množice kmetškega ljudstva iz Slovaške, Moravske in Češke v različnih najpestrejših in prekrasnih narodnih nošah. Vsaka okrajna organizacija je imela svojo godbo, a vsaka krajevna organizacija svojo zastavo. Posebno pozornost so vzbudili madžarski kmetje, ki so nosili napis: Madžari ostanemo zvesti svoji republici. Niti ped zemlje ne damo od naše osvobodjene domovine. Kot kmete jih veže mnogo večja skupnost s češkimi in slovaškimi kmeti v njihovi sedanji državi, kjer je veleposestniška zemlja razdeljena, kakor pa z madžarskimi grofi,

ki vladajo v sosedni državi in ki ne dajo zemlje kmetom. Kajti oni ne morejo živeti od »Živijo Madžar«, ampak samo od zemlje. Do ene ure popoldne so korakale disciplinirane, več tisoč glav broječe kmetške vrste. V povorki so nosili velike napise, ki so vsebovali pomen kmetškega ljudstva za narod in državo.

Iz vseh lic se je brala zavednost kmetov, da je usoda naroda in države v njihovih rokah, da je kmetško ljudstvo v češkoslovaški republici resnično suvereno, iz katerega izhaja vsa moč in oblast. Manifestirali so za državo, katere so kmetje gospodarji ravnata, kakor na svojem posestvu.

Praga je množice navdušeno pozdravila in njihov pomen in moč priznala.

Množice so se nato podale na osem trgov, kjer so obdržale organizacije slavnostna zborovanja. Isti dan je bil tudi položen od zastopnikov kmetške stranke temeljni kamen za spomenik prvega češkega kneza kmeta Přemisa, orača, ki je uredil prvo češko državo.

To, kar je pokazala češkoslovaška kmetška stranka, še Praga ni videla in tudi ne nobena druga prestolica na svetu. Kajti kaj takega ne more prirediti nobena druga stranka kot samo kmetška stranka, v kateri pridejo do izraza vse sile enega naroda.

Slovenci smo posebno hvaležni češkoslovaškemu kmetškemu narodu, ki je organiziran v kmetški stranki, kajti niti en narod tako ne občuti potrebe po svobodi, po resnično narodnem izživetju, kakor slovenski, ki ga klerikalizem duši in mori že toliko desetletij, in ki ga je končno prodal najkoruptnejši cencarski bandi.

Češki narod, bodi pozdravljen, slovenska kmetška demokracija gre za Teboj!

Vedno lepše.

Poslanec vladne srbijske radikalne stranke g. Milutin Tomić je naslovil na predsednika vlade g. Vukičevića sledečo interpelacijo:

»G. Velji Vukičeviću, predsedniku ministrskega sveta! — Na seji radikalnega kluba dne 10. t. m. je omenil poslanec Štefan Stanković v svojem govoru tudi škodljivo delovanje Vašega sina Miloša Vukičevića, ki izkorišča Vaš visoki položaj, da vpliva na posamezne upravne uradnike, okrajne glavarje in (velike) župane, ter jim ukazuje, da morajo delovati proti posameznim politikom, a v korist pristašem današnje vlade.

Na ta govor g. Stankovića, kolikor se tiče delovanja Vašega sina, Vi do sedaj niste odgovorili.

Kolikor je znano poslancu Stankoviću, da vpliva Vaš sin na upravne uradnike, glavarje in župane, za koga in proti komu naj delujejo, tako je znano tudi meni, da je takrat, ko ste bili Vi minister za notranje zadeve, Vaš sin Miloš imel v ministrstvu posebno sobo, pa čeprav ni uradnik tega ministrstva, kjer je po

ves dan sprejemal veliko število raznih ljudi. Vsem uradnikom ministrstva za notranje zadeve je znano, da je Vaš sin prav pogosto mnogim uradnikom in glavarjem kar telefonično psoval očeta in mater (na znan srbijanski način, ki je zlasti našim fantom dobro znan, ki so bili tam doli, op. ur.) in jim grozil, kar bi najbolje utegnil potrditi bivši načelnik g. Antić, samo če bi hotel. Ta bi tudi lahko potrdil, da je Vaš sin Miloš posredoval pridobivanje državljanstva za veliko število Madjarov, Rumunov in Nemcev in sicer brez ozira na to, ali zaslužijo državljanstvo ali ne in zaradi česar je ostalo veliko število advokatskih intervencij brezuspešnih. To je znano tudi mnogim uradnikom ministrstva za notranje zadeve, posebno pa še g. Milovanoviću, pomočniku ministra za notranje zadeve, samo ako bi on to hotel oziroma smel potrditi.

Da Vaš sin še danes lazi in intervenira po vseh uradih, lahko potrde mnogi uradniki vseh uradov. Da Vaš sin Miloš vse to uganja, skrivajoč se za Vaš hrbet in za Vaše ime, se da dokazati s pričevanjem mnogih poštenih uradnikov, katerih imena pa moram zamolčati iz enostavnega razloga, da se naslednjega dne ne znajdejo brez kruha in službe na ulici.

Gospod predsednik!

Ker danes v celi državi nihče ne dvomi o tem, da ste Vi Milošev oče, a še manj o tem,

da je Vaš Miloš Vukičević Vaš sin, Vas vprašam:

1. Ali Vam je znano koruptno in pustolovsko delovanje Vašega sina Miloša?

2. Ali smatrate, da je Vaš sin Miloš neodgovoren činitelj?

3. Ali ste se zato borili proti Radetu Pašiću, da pride na njegovo mesto Vaš sin Miloš Vukičević?

4. Kaj nameravate ukreniti, da se Vašemu sinu prepreči pljačkanje državljanov in da se mu prepreči teroriziranje uradnikov?

Prosim Vas, da mi ustmeno odgovorite v narodni skupščini.

Beograd, 17. maja 1928.

Miloš Tomić, nar. poslanec.

Mi smo prepričani, da se gospodu Milošu ne bo prav nič zgodilo. Tudi gospod Vukičević bo ostal mirno predsednik vlade. Pač pa se utegne zgoditi, da gospod Tomić pri prihodnjih volitvah ne bo več izvoljen za poslanca.

Te vrste »poštenjake« pa politično drži in podpira v svojem »boju za pravico in poštenje(!)« — Slovenska ljudska stranka!

Kakor vse kaže, znana firma Tatović & Kradović še ne pojde kmalu v konkurz.

Mi pa pravimo: Le še tako naprej! Količkor bolj, toliko bolje! Živela srbijanska radikalija in njena zaveznica SLS!

P.

Nov napad na kmečki žep!

Prosto žganjekuho hočejo odpraviti na korist velikim fabrikantom špirita!

Kakor znano, se nahaja naša vlada v silnih denarnih škripcih. Zato stika doma in na tujem po vseh žepih, kje bi še dobila kakšen vinar, da bi mogla tako ali tako nadaljevati svoje potratno in razsipno gospodarstvo, da ne bi slavnoznana beograjska »porodica« pomrla od lakote!

V svoji silni zadregi se je tudi naša vlada spomnila na tisti večni vir bogatih državnih dohodkov, ki je polnil tudi že pred vojno skoro vse blagajne evropskih držav, ki jih je neprestano praznil militarizem in ogromni stroški za vedno nove kanone. Ta neusahljivi vir je bilo žganje in čisto upravičena je bila pred vojno beseda, da vzdržujejo Avstrijo, Rusijo in Nemčijo — šnopsarji! Kajti toliko milijonov ni vrgel noben davek kakor žganje!

Na ta bogati in neusahljivi vir dohodkov se je očitvidno spomnila tudi naša večna »suha« vlada in tako se je rodila v Beogradu misel, da bi bilo dobro, če bi se prosta žganjekuha odpravila, na žganjekuho pa naložil ogromen davek. Žganje pa bi smeli kuhati samo neki privilegirani fabrikanti.

Jasno je, da se za ta načrt silno zavzemajo veliki »žganjarji« — fabrikanti. V dobi proste žganjekuhe namreč njihova pšenica ni šla tako v klasje, kakor bi oni to radi imeli, kajti oni kar ne morejo pozabiti tistih časov, ko so kmetom in delavcem prodajali neki smrdljiv »fuzel« za silno drag denar, da so v svoje blagajne lahko tlačili debele milijone dobička.

Potrebe kmetov pa so čisto drugačne. Kdor pozna kmečki obrat le količkaj, dobro ve, da kmetje raznega sadja sploh ne morejo drugače spraviti v denar kakor da ga »žgo«. Na ta način se dajo spraviti v denar tudi najslabši odpadki, ki bi sicer prišli v nič. Res je, da svojega doma kuhanega žganja tudi kmetje sami nekaj popijejo — toda kaj je na tem hudega? Mi bi vprašali samo eno: kaj je bolje za kmete in za manj premožne ljudi: če pijejo fabriški »fuzel« ali pa če pijejo pijačo, ki je sicer opojna, pa vendar zdravju stokrat

manj škodljiva kakor tisti nesrečni fabriški izdelki? Kaj je bolje?

Pa še nekaj drugega kaže vladni načrt. Kaže namreč, da je sedanjim mogotcem na srečo samo blagor fabrikantov in velekapitalistov, za kmete pa se brigajo kakor za lanske sneg. Kmet naj samo plačuje in plačuje, toda odkod bo vzel, za to se pa vlada ne briga! Da bo pa kmet lažje pozabil na svoje skrbi, naj pije fabriški fuzel, kakor se je to godilo pred vojno v caristični Rusiji! Saj kmet po mnenju visoke gospode ni človek, ampak samo dvonoga žival!

Čudno je, da se proti tej nameri, ki je že splošno znana, pri nas nihče ne zgane! Tu se najbolj vidi, kako gospoda skupaj drži, kadar se gre za koristi velikega kapitala!

Mi pa ne bomo molčali, ker ne smemo in ne moremo molčati in zato kličemo: kmetje, zganite se, dokler je še čas, in nastopite z vso silo v obrambo svoje pravice in svojih interesov!

Naj je ne bo kmečke občine, ki bi molčala!

Vsa potrebna pojasnila v tej zadevi dobite pri tajništvu Slovenske kmečke stranke v Ljubljani, Kolodvorska ulica.

P.

Koristno za vsako hišo

po znižanih cenah

kakor: rokavice, nogavice, žepne robce, kravate, fino damsko, moško in otroško treko-perilo, dišeče milo, torbice, čipke, potreščine za šivilje, krojače, tapetnike, čevljarje in sedlarje nudi

JOSIP PETELINC, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Le še tako naprej!

V Ljubljani imamo vsako leto veleselj. Včasih imamo celo po dve taki prireditvi.

Doslej je bila navada, da je vlada dovolila obiskovalcem veleseljma polovično vožnjo na železnici.

Letos pa se je zgodilo tako, da je dovolila obiskovalcem ljubljanskega veleseljma Italija na svojih železnicah polovično vožnjo, zgodilo se je dalje, da je dovolila polovično vožnjo tudi Avstrija na svojih progah, toda v lastni državi se je zgodilo, da je naša država dovolila ne 50, ampak samo 25 procentov popusta!

Za obisk gospodarske razstave v Skoplju je dovolila vlada seveda 75 procentov popusta — kar mi Skopljancem nič ne zavidamo.

Jako poučno pa je, da vlada takrat, ko sedi v njej »voditelj« SLS, dovoli Skopljancem 75, Ljubljani pa samo 25 procentov vozne olajšave!

Pravzaprav bi bilo najlepše, če bi Slovenci še teh bore 25 procentov odklonili. Toda tako daleč bomo mogoče čez kakih 300 ali 500 let...

* * *

V Sloveniji imamo lepo število trafik. Preko trafik zasluži država ogromen denar, ker prodaja pri nas mizerno blago po silno visokih cenah. Od izkupička pa dobe trafikanti procente, ker trafikant mora koncem koncev tudi živeti.

Je pa velika razlika pri procentih med prečanskimi in srbijanskimi trafikanti. Srbijanski trafikanti dobivajo namreč okoli 10 procentov izkupička za sebe in ne plačajo prav nobenega davka, prečanski trafikanti pa dobivajo neke štiri procenke pa morajo plačevati vse davke kakor vsi drugi državljani.

V parlamentu so prečanski poslanci — klerikalcev ni bilo med njimi, ker ti sede v vladi — zahtevali, naj se ta škandal odpravi. Rezultat: Gluha ušesa — gluha ušesa tudi pri SLS! Ampak je že prav tako — le tako naprej!

* * *

Tudi upokojeni orožniki so silno zadovoljni, zlasti tisti, ki so upokojeni po starem.

Za te orožnike sta se zavzela poslanca dr. Žerjav in dr. Kramer v tem smislu, naj bi se jim izplačale skromne draginjske doklade tudi za nekaj mesecev za nazaj, kar bi bilo pravilno tudi po zakonu. Toda vlada je rekla: Jok — in tudi slovenski klerikalci so ponižno pokimali: Jok — češ, kdor ne more živeti, naj pa pogine! Kaj pa je potlej?

Zato pravimo mi zopet in zopet: Le še tako naprej!

* * *

Kdor pa ima v sebi še toliko časti in poštenja in toliko ponosa, da ne more odobravati tistega sramotnega valjanja slovenskih klerikalcev pred srbijansko pokvarjeno gospodo, kakor ga doživljamo dan na dan, ta bo napel vse sile, da ta sramota čimprej iz Slovenije izgine, in ta bo napel vse sile, da se vsa Slovenija, kolikor jo je še ostalo ponosne in močate, čimprej organizira v Slovenski kmečki stranki in z njo vred v mogočni prečanski fronti, v boju proti ponižujočemu in človeka nevrednemu hlapčevstvu pred srbijansko cincarijo. SLS naj se le valja, pred komur se hoče, toda mi se ne bomo!

Če smo se ubranili Turkov pred 400 leti, se bomo ubranili tudi njihovih današnjih naslednikov in njihovih slovenskih janičarjev.

P.

Osnovanje gospodarskega sveta.

Financijski zakon iz l. 1927 je določal, da se ima ustanoviti v Beogradu »Gospodarski svet« pri ministrstvu trgovine, kateri bi bil njegov in cele vlade posvetovalni organ v vseh državnih gospodarskih vprašanjih. Vlada tega zakonskega določila ni uporabila do danes. Sedaj, ko finančni minister gliha v Londonu in Parizu za veliko posojilo pri bankirju Rothschildu, izgleda, da je osnovanje »Gospodarskega sveta« tudi eden izmed pogojev za dovolitev posojila, pa je vlada predložila svoj načrt za osnovanje istega poslancem. Ta »Gospodarski svet« bo začasen in ga imenuje minister za trgovino. Na predlog trgovskih, obrtnih in industrijskih zbornic imenuje 15 članov. Trgovski zbornici v Beogradu in Zagrebu imata po tri člane, sarajevska dva člana, druge zbornice po enega člana, en član se bo imenoval na predlog centrale industrijskih »udruženj« v Beogradu, en član na predlog zveze rudarskih podjetij v Beogradu, en član na predlog Zveze bančnih zavodov v Beogradu, en član na predlog Zveze zavarovalnic v Zagrebu, en član Glavne zadružne zveze v Beogradu, en član Srpskih kmečkih zadrug, en član Hrvaških kmečkih zadrug, en član Zadružne zveze v Ljubljani, en član Zveze kmečkih zadrug v Sarajevu in en član na predlog centralnega tajništva delavskih zbornic v Beogradu. Razen teh lahko imenujejo ministri za trgovino, finance, promet, pošto, kmetijstvo, gozdarsvo, socialno politiko in agrarno reformo po enega svojega zastopnika. Tako bo lice »Gospodarskega sveta. Kakoršno lice, tako tudi njegovo delo. V prvi vrsti prevladujejo v tej gospodarski instituciji zastopniki industrije, trgovine in bankarstva, v drugi pa srbijski krogi (Beograjčani). Kmetijstvo, glavni gospodarski faktor v državi je razen zadružnih zvez popolnoma prezrt. Druge države, tudi izrazito industrijske, polagajo glavno važnost na kmetijsko gospodarstvo in kmetijsko produkcijo, pri nas pa se kmetij-

stvo traktira kot neko postransko nepotrebno stvar, za katero ni vredno izgubljati časa. Nemška Avstrija je vsa svoja posojila uporabila za povzdigo kmetijstva, zato tudi velikanski napredek v kmetijstvu. Leta 1918 so imeli v celi državi 400.000 krav, leta 1927 že 1.200.000. Nemčija že tedensko izvažajo do 20.000 prešičev, a pri nas? Še to, kar imamo, bo propadlo, ker se kmetu samo nalaga bremena, ki jih ne zmoro, pa mora zato izsekavati gozde in prodajati zadnje glave živine, da more sploh živeti. Mogočniki, ki sučejo državno krmilo, so pa za vse to slepi in gluhi in ne pomislijo, kak konec bo to vzelo. Ako pojama kak bankir ali veleindustrijec, da premalo zasluži, se zgane ves državni aparat, sedem ministrov se pelje v Zagreb poslušat velekapitaliste, kako naj narod služi njim v še večje obogatitje, za 14 milijonov kmetijskega naroda se pa nikdo ne zmeni. Največji »privrednik« poljedelstva je pozabljen! Ne samo pozabljen, omalovaževan in zaničevan je! Kdo bo vse to plačal, tudi dolgove, ki jih na račun ljudstva delajo? Tisti, ki dela in z delom ustvarja nove dobrine. A kdo bo deležen sadov tega truda? Tisti, ki ne dela. Kako se je moglo prezreti v »Gospodarskem svetu« Kmetijske družbe? Zahtevamo, da ima v »Gospodarskem svetu« večino kmetijska produkcija. Vlada pravi, da išče zveze z ljudstvom preko »Gospodarskega sveta«, da izve njegov gospodarski položaj in se more po nasvetih istega ravnati. Ali so bankirji in fabrikanti ljudstvo, kmetijski stan pa vseh predmet za izkoriščanje?

Priznati moramo, da smo kmetje sami krivi takega položaja. Kmetске kroglice nam sedaj režejo tak kruh. Dokler ne bomo po vzgledu čeških kmetov prevzeli državno upravo v svoje roke, tako dolgo bomo hlapčevali gospodi. Slovenski kmetje pa si zapomnimo, da pri vsem tem protikmetiskem delu sodeluje tudi SLS in njen minister v vladi.

* * *

Cilji mednarodne zemljedelske sile.

Češkoslovaški poslanik v Berlinu dr. F. Chvalovský je napisal v praškem »Venkovu« sledeči članek:

Nemški slavist in poslanec-prof. dr. Otto Hoetzsche je napisal v svoji študiji o možnosti političnega razvoja Sovjetske Rusije, da se pretvori sovjetski vladni sistem polagoma najverjetnejše v kmetijsko demokracijo.

Drugi nemški profesor in politik, Hellpach, član nemške demokratske stranke, je navezal na to Hoetzschovo prognozo in šel še dalje, rekoč, da vsak, kdor ima odprte oči za historično realnost, mora priznati, da konec koncu ni nikjer na svetu trajnejše vlade kot je kmetijska demokracija.

Edina zemlja, politično velikega stila, katera nikakor ni kmetijska, Angleška, mora šele pokazati — a ravno sedaj prestaja skušnjo — če njena demokracija s socialnimi problemi ekskluzivnega industrializma ne bo uničena.

Državne strukture večine ostalih držav sveta, posebno Zjedinjenih držav, Kanade, Avstralije, Južne Afrike, Francoske, Danske, Norveške, Švedske Češkoslovaške, Poljske in Jugoslavije se ne more brez malih zemljedelcev niti predstaviti. Po Hellpachu tudi ni najmanjšega dvoma o tem, da bo imela tudi v novi Nemčiji za demokracijo pomen le ona stranka, s katero bodo šli zemljedelci. Nem-

ški socialni demokratje so razumeli ta vitalni pomen zemljedelskega stanu za demokracijo in se oborožujejo, četudi jim to ni lahko, čim dalje bolj z obširnim kmetiskim programom, da pridobe zemljedelce.

Republika Češkoslovaška velja z vso pravico za najdemokratičnejšo državo na svetu. To ni slučaj, da je najboljša evropska kmetijska politična organizacija ravno češka republikanska stranka in da je podvzel prve korake k praktičnim stikom z zemljedelci ostalih držav ministrski predsednik dr. Švehla, ki je ustanovil Mednarodni agrarni bureau. V manifestu, ki ga je podpisal on in generalni tajnik Mednarodnega agrarnega bureaua, minister n. r. Mečir, se pozivajo k mednarodnemu sodelovanju samo kmetijske stranke, ki so ustanovljene na demokratični podlagi.

Močna agrarna demokracija je najboljša obramba republike proti vsem poskusom k diktaturi z desne ali leve.

Cilj agrarne politike je osvobodjenje kmetov iz socialne in kulturne odvisnosti, ki vede k gospodarski in politični samostojnosti, je prvi cilj mednarodne zemljedelske sile in ojačanje svetovne demokracije.

Samo kmetje so rojeni demokratje — je napisal Hellpach — in ta, kdor zida državo na njih, zida na skali.

* * *

Kaj se dogaja pod kleroradikalno vlado v Sloveniji.

Največji zagovornik beograjskega režima je SLS. Vse je dobro, kar se počne, nikdar še ni bilo tako nizkih davkov kot so sedaj, nikoli niso davčne oblasti tako milo postopale kot sedaj, ko klerikalci pomagajo vzdrževati srbijski hegemonistični režim. Sedaj pa poglejmo, kaj se je pripetilo nekemu davkoplačevalcu pri neki davkariji na Dolenjskem. Mož je kupil eno zemljiško parcelo. Ko pride v davkarijo in gre potem k zemljiški knjigi radi prepisa, ga pokličejo v davkarijo nazaj. Nič hudega sluteč, sledi dotičnemu, ki ga je poklical. Tam pa ga primejo, mu posežejo v žep, češ možakar ima kupnino v žepu in mu vzemo ves denar, nekaj čez 5000 Din, vzemo mu še uro in verižico, od vsega mu vrnejo 175 Din za potovanje domov in ga tako odpravijo. On dolguje nekaj na davkih, proti previsokim predpisom pa se je pritožil. Dasi je davkarija vknjižena za zaostale davke na posestvu, so vseeno brez vsega napravili tudi žepno rubežen, ko je denar najbolj potreboval. Tako se postopa. O zadevi pa se bo govorilo tudi v Narodni skupščini, pa smo prav radovedni, na čegavo stran se bodo postavili poslanci SLS.

IZ STRANKE

Ljubljana. V petek reden diskusijski večer okr. organizacije SKS, na katerem predava tov. Karadjole o temi »Ideologija kmetijskega pokreta«. — Vabljeni vsi tovariši društva »Mlade generacije«!

Martjanci in Brezovci v Prekmurju. V nedeljo 13. maja t. l. sta se vršili v gori navedenih občinah dobro uspeli gospodarski zborovanji tamošnjih kmetov, katerih sta se kot poročevalca udeležila zadružni ravnatelj Fran Trček in tajnik Škrabar. Končni uspeh je bil, da se je v vsakem kraju ustanovila kmetijska hranilnica in posojilnica, ki naj reši kmete in obrtnike oderuštva kapitalističnih bank. — Tovariši, posnemajte!

Mladinski vestnik.

Sv. Jurij ob Ščavnici. V nedeljo, dne 20. maja je Društvo kmetijskih fantov in deklet priredilo predavanje, ki se je vršilo takoj po rani maši v društveni sobi v posojilnici. Predavanja se je udeležilo okrog 50 posestnikov. Predaval je g. dr. Igor Rosina iz Maribora o temi »Kmet«. G. predavatelju se društvo najtopleje zahvaljuje in ga prosi, da zopet pride in informira kmeta o krivicah in bremenih, katere se njemu godijo. Dne 3. junija se bo vršilo predavanje in sicer o živinoreji, na kar društvo že sedaj opozarja.

Denar naložite

najboljše in najvarnejše
pri domačem zavodu

**KMETSKI
HRANILNI IN POSOJILNI DOM
V LJUBLJANI**

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Tavčarjeva (Sodna) ulica števil. 1.

Obrestuje vloge na knjižice in tekoči račun brez odpovedi po 6%, proti šesttedenski odpovedi po 7% in proti trimesečni odpovedi po 8%.

Stanje vlog Din 20.000.000.—
Jamstvo za vse vloge presega večkratno vrednost vlog.

D O P I S I

Cirkovec na Dravskem polju. Dne 13. maja t. l. je imela naša občina sejo radi neke ceste, ki je v zelo zapuščenem stanju. Naš vrli župan Štefan Vuk je predložil občinskemu odborniku dva predloga glede te prepotrebne ceste v premislek. Prvi predlog se je glasil: Če Vam je po volji, napravimo to cesto vaščani sami, ker bomo s tem občini prihranili izdatek nad 30.000 Din, posamezniku pa 3 do 6 metrov gramoza postaviti na cesto ne dela prevelike težave. Najmanj je pa misliti, da bi radi teh par voženj poljsko delo zastalo. Da se ta predlog ni sprejel, zahvaliti se imamo občani le odbornikom SLS, zato se bo morala cesta napraviti iz obč. blagajne. Baš radi tega ne bodo obč. doklade zmanjšane, kakor je to bilo že predvideno. Našla sta se pa dva odbornika SLS, ki sta bila obema predlogoma nasprotna. Čujte in strmeli boste; po mnenju teh dveh pristašev Koroščeve stranke, bi morala ta cesta ostati kakor je, čeprav je bolj podobna jarku kot cesti, vozi se pa mnogo po njej. Lepa moža sta ta odbornika, kakor ta dogodek kaže, pa saj jima ni zameriti, izhajata pač iz pogubonosne SLS. Jaz jima javno svetujem, če nista zmožna vajine naloge kot obč. odbornika, čemu sta se pustila voliti v odbor ob priliki obč. volitev? Za obč. odbornika namreč ne velja vsak. Odbornik mora imeti razum in dobro presojo, uvidevnost, kar je in kar ni potrebno, kadar pa gre k občinski seji, mora delati pri vseh stvareh, kar se tiče občinske uprave, za dobrobit svojih občanov. — Lepe stvari se gode v vrstah SLS, skoraj neverjetno, toda resnično. Kmet iz Mihove.

Prezetinci. Smrtna kosa. V nedeljo smo položili k večnemu počitku g. Matijo Rudolfa, posestnika v Radislavcih. Pokojni je bil velik dobrotnik »Gasilnega društva«, ki ga je tudi spremljalo na zadnji poti. Tudi malonedeljsko »Godbeno društvo« mu je zaigralo sočutne žalostinke. Naj mu bo ohranjen trajen spomin! Ostali rodbini pa izrekamo naše sožalje! — Dne 17. t. m. je Narodno kulturno društvo pri Mali Nedelji uprizorilo šaljivko »Martin Krpan«. Obisk je bil zelo velik. — Vsem gostom iz oddaljenih krajev izrekamo najsrčnejšo zahvalo! — Tudi za naprej se priporočamo! Zdravilo!

Beltinci. V sredini meseca maja ustanovljeno je pri nas popolnoma na brzo roko nam do sedaj nepoznano društvo »Fučkaj Bé-é-é« pod pokroviteljstvom župnika v p. in nar. poslanca Klekla Jožefa. Društvo šteje 40 članov in se lepo razvija. Opremljeno je z najmodernejšimi inštrumenti fučkalic, piščalk, starih zvončkov in drugim. Izvrsten pa je koncertni oddelek pod spretnim vodstvom Smodiš Stefana. Vsak član mora biti dobro izvežban v širokem odpiranju ust in močnem cevkanju Bé-é-é. Kako potrebno nam je to društvo, smo videli na shodu KDK, na katerem je prvič javno nastopilo. Vsi člani so se dobro zavedali svoje naloge in je bilo lepo gledati, kako so se trudili za dober uspeh. Želeti bi bilo, da to prepotrebno društvo redno nadaljuje vaje, ker kmalu bo potrebno zopet javno nastopiti. Najboljši bodo po vsakokratni prireditvi nagrajeni za izvrstno pečenje in žlahtno kapljico. Razume se pa, da bodo vsi nasprotniki, kateri bi hoteli motiti predstavo, občutno kaznovani z batinami. Da bo društvo uspevalo jamči odbor.

Precetinci. Prejšnji teden smo imeli zelo občuten mrz, ki je naredil veliko škodo na polju, sadovnjakih in na trti. Ceste in pota v naši vasi in ostali občini so zanemarjena, zato smo se lotili vsi poprave, da jih spravimo v red. Pokažimo, da občina ni v nazadnjaških rokah. Vsi za občino, ona za vse.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Naš kraj je kraj, kjer se ljudje mnogo kregajo in prepirajo. Ne vem ali je podnebje tako, ali pa premočna vina... Že dolgo se vleče pravda radi občinske poti Sv. Jurij—Dragotinci. Vaščani naše in sosedne vasi se medseboj prerekajo in kregajo, do sporazuma pa ne pridejo. Jurjevška občina, pod katero spada pot, je noče popraviti z motivacijo, saj jo vi (Dragotinci) uporabljate, nam pa je ni treba. Oni pa zopet: Pot sliši vaši občini in ona jo je dolžna popraviti. Prerekali se boste tako dolgo, da bodo pot in brvi popolnoma uničene in bo treba od začetka vse nanovo zidati. Kmetje, sporazumite se, nekaj popustite eni, nekaj popustite drugi. Danes so brvi na tej poti že v tako slabem stanju, da ne preti nevarnost nesreče samo otrokom, nego tudi odraslemu človeku. Ko bo pot popravljena, ne bodo ljudje hodili po travnikih in njivah. Vsak se sedaj raje izogne brvi, kot bi se v mrzli vodi kopal. Jurjevški občini pa pravimo: Če si sigurna, da ne sliši popravilo poti tebi, jo kljub temu popravi, kajti v tem slučaju ti bo morala sosedna občina tako povrniti stroške. Ako pa si nisi gotova, zopet popravi, kajti pot je vsak dan slabša in stroški za popravilo rastejo! Glejmo, da ljudi privlačujemo, ne pa odganjamo! To je vendar v interesu občine. Dobra volja manjka in vse bi šlo. Skrajni čas je že. VI. Kr.

Zibika. Pri nas so pričeli delati cesto Pristava—Zibika. To delo je gospodarsko delo, kljub temu pa tudi tukaj odločuje strankarstvo in politika. Naj naštejemo dokaze. Če pride prosit za delo človek, ki ni pristaš SLS, dela ne dobi, pristašev SLS pa sprejmejo menda še 150! Od pristaša SDS g. Gobca niso vzeli kamenja, čeprav leži na zelo pripravljenem kraju, od pristaša SLS pa so vzeli kamene, čeprav ga morajo štirikrat bolj daleč dovažati. — Delavci na cesti imajo po 25 dinarjev na dan. To ni mnogo, ker je hrana draga, obleka pa še bolj. Pomoči ne bo prej, dokler se kmetje in delavci ne združijo v Slovenski kmečki stranki, kjer bodo našli pravico in poštenost.

Kuršenci. Pretekli teden je nastal požar pri Vinku Karba, krojaču. Zažgali so otroci. Starši, pazite na otroke.

Ljutomer. Olepševalno društvo opozarja na blatne ceste, ki niso ponos mestu in meščanom.

Št. Peter pri Novem mestu. Prejšnji teden je slana uničila naše vinograde v Dolenjem in srednjem Grčevju tako, da v jeseni ne bo kaj brati, pozimi pa kaj jesti. Tudi sadje je uničeno. Obupani smo, ker nimamo od kod pričakovati pomoči, oblastni odbor skrbi za visoke naklade na vino, sedaj pa, ko smo v nesreči, nas ne vidi, da bi nam pomagal. Tudi v občinskem odboru je SLS večina izglasovala 200% naklado na vino in 195% na direktne davke, da si smo dokazali, da je to preveč. Posestnik, ki bo rabil za svoje delavce pijačo, pa jo bo vsled pozebe moral kupiti, bo plačal od 100 l vina 140 Din trošarine poleg kupnine na vino. V tem je jasen dokaz, kak profit imamo od klerikalcev. Kako se sedanji občinski odbor bori za ljudske koristi, je dokaz tudi to, da sta dva svetovalca že odstopila iz vzroka, ker se z gospodarsko politiko odbora nista mogla strinjati. Ako pri nas nisi v vsem popolnoma pokoren komandi SLS, te takoj proglase za liberalca, protiverca itd. Ne, mi nismo proti veri, smo pa odločni nasprotniki take gospodarske politike, kakor jo vodi SLS, ker je ta v škodo prvič vsemu kmečkemu ljudstvu in drugič vsem prečanom. SLS se je zvezala s srbijanskimi radikali in jih podpira pri izrabljanju in zatiranju Slovencev in Hrvatov, zato je ne maramo več in ne bomo odnehali, dokler tudi v naši fari ne zmaga Slovenska kmetijska stranka.

Iz Dobrniča. Kdorkoli si je ogledal pred nekaj tedni dobrniško polje, je moral biti vzradoščen, zakaj vse: žito in trava se je razvijalo v bujni rasti. Naša srca so se smejala od veselja — zakaj pa tudi ne? Smo pač vsi upali, da nam bo naš trud obilno poplačan! Naša radost pa se je čez noč izpremenila v jok in strah pred bodočnostjo nas je navdal. Skoraj tri tedne trajajoče deževje je namreč napolnilo vse doline in dolinice z vodo in tako pokriva danes vso dobrniško dolino skoraj tri metre globoka voda, ki bo uničila vse posevke, žito, krompir in krmo za živino. Najhuje trpi vas Preska, ki ima vse polje pod vodo, druga vas je Dobrnič sam, potem Vapčja vas, Gorenja vas, Podlisc, Železno, Lokve, Zagorica, Artmanja vas, Korita in Vrbovec. Vse omenjene vasi trpe škodo, ki se ne da popisati. Zato si niti misliti ne moremo, da nam ne bi pomagali možje, ki smo jih izvolili, da nas pošteno in pravično zastopajo, ne pa kakor to delajo naši klerikalci, ki jih slišimo samo pred volitvami rjoveti kakor leve, ko pa so enkrat izvoljeni, postanejo zviti kot lisjaki ali pa se izpremene v tiste živali, ki pozimi spe, ko pa pride zopet čas za volitve, se zopet prebude in potem hajdi znova za kroglicami! Taki so danes naši klerikalni poslanci, ki imajo danes v rokah moč, ki bi jo morali izrabiti v kmetjsko korist, če bi bili kaj vredni. Toda vse, kar oni naredijo, je navadno kmetom v škodo. Temu se pa ne smemo čuditi. Treba je pomisliti le sledeče: Mi imamo danes v državi več strank. Mi imamo klerikale — to je stranka pokvarjene gospode! Potem David, demokrate — tudi to je stranka pokvarjene gospode! Potem imamo radikale — tudi to je stranka pokvarjene gospode! Te stranke so dobile moč in oblast v svoje roke večinoma s silo. Zato pa tudi delajo samo za koristi pokvarjene gospode. Če bi pa šlo po pravici, bi morale imeti v državi, kakor je naša, kjer je ogromna večina kmetov, vso moč v rokah kmečke stranke. Kmečke stranke so pri nas tri: v Sloveniji Slovenska kmečka stranka, na Hrvaškem Hrvaška kmečka stranka, v Srbiji pa zemljoradniška stranka. Slovenska in hrvaška stranka sta že tesno združeni pod vodstvom našega voditelja Radića. Te in samo te stranke se bodo brigale za koristi kmeta, ker so kmečke stranke! Kaj pa ima danes slovenski kmet od tega, če je voditelj SLS dr. Korošec minister policije in žandarmerije? Nič, prav nič!! Kaj pa je bil naš tovariš Pucelj, ko je bil na vladi? On je bil minister za kmetijstvo in resničen zastopnik tistih, ki so ga izvolili! Naša edina in resnična kmečka stranka je samo Slovenska kmečka stranka! Takozvana »kmečka zveza« ni nobena prava kmečka stranka, ampak je navadna klerikalna pripraga, ki jo je pokvarjena klerikalna gospoda ustanovila samo zato, da drži kmetje lažje na špagi! Če bi bila »kmečka zveza« kaj pomembna, bi imeli kakšno besedo tudi poslanci Brodar, Štrcin in drugi. Toda v resnici ti možje, sicer jako poštene možje, nimajo nobene besede, ampak se morajo pokoriti vsemu, kar komandira dr. Korošec in nekaj klerikalnih advokatov v Ljubljani in v Mariboru! Zato pa je »kmečka zveza« za kmete samo vaba in mamilo, da bi pod neko »kmečko« krinko klerikalna pokvarjena gospoda še z naprej lahko držala kmete na uzdi. Toda tudi mi kmetje že spregledujemo to grdo klerikalno igro z nami in pravimo: Proč s pokvarjeno gospodo — mi pa vsi v Slovensko kmečko stranko! P.

Žabnica. Na binkoštni pondeljek, dne 28. maja 1928 ob 3. uri popoldne priredi odbor za obnovitev postajališča Žabnica na »Miklavževem vrtu« v Žabnici št. 5 veselico. — Goste bo zabavala godba domačega Gasilnega društva, domača pesem, šaljiva pošta ter srečlov s prav mnogimi lepimi dobrotki. Kdor želi preživeti par prijetnih uric v prekrasni naravi — naj ne zamudi ugodne prilike.

TEDENSKI KOLEDAR.

27. maja, nedelja: Binkošti.
 28. maja, ponedeljek: Bink. p.
 29. maja, torek: Maksimilijan.
 30. maja, sreda: Ferdinand.
 31. maja, četrtek: Angela.
 1. junija, petek: Gracijana.
 2. junija, sobota: Erazem.

SEJMI.

29. maja: Mozirje, Središče, Sv. Ema, Radgona, Loče, Radovljica, Metlika, Topolovec, Buševca vas, Radohova vas.
 30. maja: Cirknik.
 31. maja: Rečica, Cirkovci, Sv. Urban, Hinje, Ig, Mirna peč, Kostanjevica, Boštanj.
 1. junija: Stara cerkev, Osilnica.
 2. junija: Svirca, Motnik.

VALUTE.

Berlin 13:59, Curih 1095, Dunaj 7:99, London 277:70, Newyork 56:80, Pariz 2:23, Praga 1:68, Trst 299.

Naročajte KMETSKI LIST!

Globoki Dol. Že čez deset let obljubujejo klerikalni poslanci nam Globodolčanom deželno cesto II. vrste, seveda vselej pred volitvami. Toda teh obljub smo siti in hočemo delo. Obljuba dela samo dolg, ki pa po našem mnenju ne bo nikdar poravnana. Ker smo klerikalcem že tako na srce prirastli, smo bili prepričani, da bo kdo izmed poslancev SLS prišel pogledat, kako je voda preplavila in uničila zadnje tedne vse poljske pridelke, uničila tako, da jih ne bo treba izvažati po že večkrat obljubljeni cesti na kolodvor Mirna peč. — Kmet, ki je prizadet.

Kozje. V nedeljo se je vršil shod SLS za kozjanski okraj v prostorih okrajne hranilnice v Kozjem. Na tem shodu so poročali: predsednik mariborske oblastne skupščine dr. Leskovar ter poslanca Tovornik in kaplan Krajnc. Iz poročila povzamemo najbolj zanimive točke. Dr. Leskovar je razlagal dogodke v oblastnih skupščinah in povedal, da niso imele te od države niti toliko, da bi plačale uradništvo. Zato so morali najeti posojilo v znesku 10 milijonov. Po zaslugi dr. Korošca so prevzeli bolnice, kmetijske šole in Rogaško Slatino z vsemi vsotami, katere so bile predvidene v državnem proračunu. Kozjanski okraj je dobil največji podpor od strani oblastne skupščine za izdelavo ceste Lesična—Prevorje. Tudi 6 vagonov koruze bo za šmarski okraj. Davke so morali naložiti na špirit, pivo in vino, češ, naj plačajo tisti, kateri pijejo. Mi nismo takšni demagogi kot je Radić, ki je rekel, da ne bo davkov. Denarja pač ne smemo delati. Za danes še ne morete od nas zahtevati uspehov. Mi gremo za dobrobit naroda, volilcev, mi delamo pošteno za blagor našega ljudstva. Razveseljivo vest je omenil naš kaplan glede dela oblastne skupščine, da se izreče zaupanje oblastnemu odboru, da mu pa daste tudi zaupanje pri prihodnjih volitvah. Tovornik je zagovarjal oblastno skupščino, da je mlada, da se od nas še ne more ničesar terjati, uspehi se bodo že še videli. Rekel je dalje, da imamo zanemarjeno živinorejo, ker se je pomešalo dosti hrvaških buš. Da bi se naj popravila cesta od Fužine na št. Vid. Najbolj imenitno je zagovarjal klerikalno politiko, katero je po naročilu Vrečka

razložil kaplan Krajnc. Tri četrtine avtonomije so dosegli, dosegli so toliko, da se je sam Radić čudil, da so toliko izposlovali za Štajersko. Kozjanski okraj je dobil letos 450.000 dinarjev, lani 260.000. Samostojneži in demokrati so uradnike od drugih strank penzionirali, pa svoje nastavili, a moramo vse to sedaj plačevati. Če Bog da, se bo že obrnilo na bolje. Dogovor z Vukičevićem, katerega so sklenili na Bledu, se izvršuje po modrosti in spretnosti dr. Korošca tako, da so davki od Maribora do Skoplja enaki. Mi delamo vedno tako, da obdavčimo bogatine, ne siromake. Izposlovali smo zakon o nošnji orožja, za katerega ste vedno prosili in odpadle so vse takse. Velike zasluge ima naša stranka, da ji moramo izreči zahvalo in upati na boljše. Največ ste dobili vi v kozjanskem okraju: 1 milijon 698.000 Din. Poslušalci, med katerimi so bili pomešani pristaši drugih strank, so mirno poslušali, samo eden se je oglasil: »Da, mi smo vedno Bogu za hrbtom!« Narod noče niti ugovarjati, ker se mu ne zdi vredno. Obljube, katere so deževale na volilnih zborovanjih, so se razpršile kot jutranja megla. »Čakajte na boljše čase«, zveni sedaj iz njihovih ust. Edino ena prošnja se je čula, da se naj vsaj odpravi taksa na vloge pri elementarnih nezgodah, to je bilo vse. Med kmečkim ljudstvom vre, borbenost v klerikalni stranki izginja, lepo polagoma prihaja v konkurz. Od vsot denarja, katere prihajajo k nam, imajo korist samo poedinci in ti drže njihovo preluknjano barko pokoncu. Vendar bo tudi tem odklenkalo. Obljube, katere so tako radodarno trosili kot Tovornik, da bo prost lov in svobodna nošnja orožja, so izginile. Narod se niti ne more obraniti divjih prašičev, kateri mu uničujejo njegove poljske pridelke. Sam se že več nihče pokazati ne upa. — Kmetje, od vas bo odvisno, morebiti že v najbližnji bodočnosti, da zrušite to velekapitalistično stranko, katera se v Beogradu brati s frajmavrerji in muslimani, katerim je Bog in vera samo na jeziku, a v njihovem srcu denar, kateri so pri razumnih in razsodnih ljudeh izgubili ves ugled, kajti pri njih ni pravice, ni resnice in ne poštenja, to so dokazali s svojimi deli in soditi se jih mora po njih dejanjih in ne po

Preproge

Preproge vsake vrste je treba od časa do časa temeljito očistiti, ne samo ker so umazane, ampak tudi radi tega, ker so shojene.

Ni potrebno, da za tako čiščenje izdajete mnogo denarja. „RADION“ bo to storil brez velike muke. Raztopi „RADION“ v mrzli vodi, namoči v tej raztopini krpo in z njo v ravnih potezih briši po razgrnjeni preprogi.

Nadaljuj potem to pranje, toda s čisto mrzlo vodo, izkrtlači in izpraši preprogo, pa se bo izgled in barva pokazala, kot da je preproga nova.

govoru. Edina rešitev je v Slovenski kmečki stranki, katere val bo objel vse kmete in ves pošten narod. Klerikalci se pa naj lepo spravijo med cincarje, s katerimi so se zvezali.

Bohinjski kot.

Bohinjski kot. Da zadostimo ponovno izraženi želji naših somišljenikov v prelestni bohinjski dolini, smo se odločili, da vpeljemo zopet stalno rubriko »Bohinjski kot«. Prosimo pa, da nam stalno pošiljajo dopise, ki so vredni javne kritike ali pohvale. (Osebnosti bodo romale v urednikov koš.) Uredništvo.

Hitra železnica. Za kosovno blago, ki se n. pr. pošilja iz Ljubljane v Bohinj sporovozno, rabi železnica za borih 100 km sedaj običajno 4 do 5 dni, iz Zagreba celo 10 do 14 dni. Z dostavitvijo avize o dospelosti v zgornjo dolino sta po navadi zgubljena zopet še dva dneva. Zato vprašamo javno železniško in poštno direkcijo v Ljubljani, ali bi se ne mogel promet modernizirati in pospešiti, ker se drugače inozemci, ki že prihajajo v naše kraje, upravičeno norčujejo iz nas, da imamo — azijsko upravo. Že sporovozni tarif je namreč predrag, ako pa hočem današnjo polzevo pot naših železnic, ki bije v obraz vsem tehničnim iznajdbam današnje moderne dobe, nekoliko skratiti, moram naročiti brzovozno, za to pa tudi plačevati najmanj dvojni tarif. Pri podeželanu pa se to pozna. Zato gospodje, ki imate razrešitev tega gordijskega voza v rokah, podvizajte se, da ne pridobimo mednarodni sloves najnazadnjaškega prometa.

«KMETIJSKA MATICA.»

Vsem gg. poverjenikom! Ker je mnogo gg. poverjenikov izrazilo željo, da bi se rok za nabiranje naročnikov podaljšal, je sklenila uprava Kmetijske Matice tej prošnji ugoditi. Podaljšani rok za nabiranje naročnikov poteče dne 15. junija t. l. Prosimo vse gg. poverjenike, da nabiranje pospešijo in ga uspešno zaključijo.

NOVICE IN RAZNO

Trideset let škof. Na dan Vnebohoda je slavil ljubljanski škof dr. Jeglič tridesetletnico svojega škofovanja v ljubljanski škofiji. Pri tej priložnosti je Nj. Vel. kralj podelil škofu dr. Jegliču visoko odlikovanje, namreč red Karadždževе zvezde 4. stopnje. Dr. Jegliču so čestitali k njegovemu redkemu jubileju mnogi njegovi prijatelji in čestilci.

Na dve strani. Dvoličnost je glavna lastnost naših klerikalcev. To so pokazali tudi ob škofovem jubileju. »Slovenec« je objavil dolgo vrsto imen odličnikov, ki so se udeležili slavnosti ali pa so čestitali, toda med temi imeni nismo našli imena ministra dr. Korošca, čeravno bi moral biti škofu ravno dr. Korošec najbolj hvaležen za svojo karijero. Toda dr. Korošec tudi dobro ve, da v Beogradu nič kaj radi ne vidijo, da bi bila kakšna politična stranka več ali manj odvisna od duhovščine ali te ali one vere, in zato dr. Korošec ni prišel na slavnost, da bi beograjski merodajni gospodi »dokazal«, da SLS nima s škofom in z vero nič opraviti. Doma pri nas pa je »Domoljub« čisto mirno povedal, da se ima ravno SLS ljubljanskemu škofu mnogo za zahvaliti! To sicer za nas ni nobena tajnost, prav zanimivo pa je opazovati, kako bi klerikalci to splošnoznano dejstvo radi v Beogradu zamolčali! Sicer pa ljubljanski škof naj ne bo žalosten: Če je sv. Peter samega Kristusa trikrat zatajil, zakaj naj bi dr. Korošec vsaj enkrat ne zatajil ljubljanskega škofa v Beogradu?

Kdo je gospodar v državi? Čudno vprašanje to, bodo rekli mnogi, vsaj vsi vemo, kdo je to, to je vendar vlada! Ja, kako pa! Pravi gospodar je čisto nekdo drugi in sicer — policija. Kdor tega ne verjame, naj čita naslednji dogodek. Živi nekje v naši državi zdravnik, dober zdravnik in patrijot. Tako dober patrijot, da mu je vlada podelila celo štipendijo za nadaljevanje njegovih študij v Parizu. Kdor pa hoče iti v Pariz, mora imeti potni list. Potne liste pa izdaja policija. Beograjska policija pa je zdravniku rekla, da mu potnega lista ne da, ker ga ima zapisanega v »črni knjigi«. (V »črni knjigi« pri policiji so namreč zapisani »komunisti«, »prevratni elementi« in kar je še podobnih »patrijotov«). Zdravnik se je silno začudil nad tem odkritjem policije, ker je bil vedno dober patrijot. Njegovemu opuščenemu spominu pa je prišla na pomoč sama policija z opombo, da je imel mož opraviti že s sodnijo zaradi »prevratnega elementovstva«. »Da, to je res,« je rekel zdravnik, »toda sodnija me je oprostila!« — »A, vraga, kaj sodnija,« so rekli policajci dalje, »to nam nič mar! Sodnija vas lahko oprosti, kadar vas hoče, ampak pri nas ste zapisani v »črni bukvali« in pika! Vi ne dobite potnega lista!« In zdravnik, ki je v državni službi in ki je dobil državno štipendijo in ki ga je državna sodnija oprostila vsake krivde in kazni, je in ostane »prevraten element« in ne dobi potnega lista, ker hoče tako — vsega-mogoča policija! Kdo je torej gospodar v državi? — (Po »Jutarnjem listu«.)

Zakon o nošenju orožja je skupščina že zdavnaj sprejela, a v veljavo stopi takrat, ko bo objavljen v Službenih Novinah. Zakaj se ta zakon ne objavi? Ali nimajo poslanci SLS, ki so v vladi, nobenega interesa na tem, da se bo zakon začel izvajati? Po tem zakonu bo smel vsakdo brez orožnega lista imeti in nositi lovsko orožje, prijavi orožje le županu.

Kje je šef policije? Naši bralci se gotovo še spominjajo na burno razpravo o beograjski »glavnjači«, ki je v parlamentu vzbudila silno pozornost. Grozote »glavnjače« je odkril poslanec Kosanović. Tega je pa zaradi njegovega govora v parlamentu ostro napadel v ne-

kem beograjskem listu šef beograjske policije in mu očital stvari, ki so po tiskovnem zakonu tožljive. Poslanec Kosanović je res vložil tožbo proti šefu beograjske policije, toda tožbe g. šefu ni bilo mogoče dostaviti, ker vsa beograjska policija baže svojega šefa ni mogla najti!!

Rade Pašić zopet obsojen. Rade Pašić, ki je bil po tiskovnem zakonu že enkrat obsojen, a zaradi neke formalne napake od višjega sodišča oproščen, je bil pri novi razpravi ponovno obsojen na 15 mesecev zapora in na približno 150.000 Din odškodnine in denarne kazni. Ker pa ni izključeno, da se bo zopet našla kakšna »formalna napaka«, je mogoče, da se bo proces vlekel še jako dolgo...

Za železnico Brežice—Novo mesto se je vršila anketa v Kostanjevici (ne v Št. Jerneju, kakor je bilo prvotno določeno) v nedeljo 20. maja, katere so se udeležili zastopniki vseh občin od Brežic do Novega mesta. Prišlo je tudi veliko zasebnih interesentov, kakor je bila zastopana tudi Zbornica za trgovino, obrt in industrijo po g. zbor. svetniku Lipeju iz Brežic, okrajni zastop v Brežicah je zastopal g. Frece iz Bizeljskega, mesto Brežice je zastopal g. župan dr. Zdolšek, mesto Novo mesto pa g. župan dr. Režek. Na zborovanje je prišel tudi zastopnik okraja krškega drž. posl. g. Anton Sušnik, okrajno glavarstvo pa je zastopal g. srezki poglavar dr. Šiška iz Krškega. Žalibog oblasni odbor in vojaška oblast nista bila zastopana, dasi se je na udeležbo teh največ polagalo. Razveselila pa je navzočnost g. pomočnika železniškega direktorja inž. Klodiča, ki je po pozdravnem govoru sklicatelja sestanka, župana Colariča, objasnili pomen te proge za gospodarstvo okraja in pokrajine, kakor za obrambo države z vojaške strani, kakor tudi orisal možnost gradbe po ravnini ob Krki deloma na nje desnem, deloma na levem bregu ter končno omenil, da bi gradba te proge stala okoli 90 milijonov. Za njim je povzel besedo g. posl. Sušnik, ki je razložil pomen drž. posojila, ki se ravno kar najema v inozemstvu in za katerega dosego tečejo ugodno vsa pogajanja. Obžalujemo, da je v svojih izvajanjih g. poslanec zašel tudi na politično polje in pri tem valil krivdo na neuzakonjenje te proge na posl. Puclja, kateri baže ni skrbel, da bi prišla ta proga v vrsto onih, ki se bodo gradile v neposredni bodočnosti. G. poslanca je takoj zavrnil župan dr. Zdolšek, ki je navzočim pojasnil, da stvar ni taka, kakor jo hoče naslikati zastopnik krškega okraja. Govorili so še zastopniki drugih okrajev in korporacij, na kar se je sklenilo, da bodo tvorila županstva prvotni odbor za gradnjo železniške proge Brežice—Novo mesto. Prvotni odbor se je tedaj sestavil iz županov ozir. zastopnikov sledečih občin: Novo mesto, Brežice, Brusnice, Šentjernej, Kostanjevica, Sv. Križ pri Kostanjevici in Cerklje. Želeli bi, da se ta odbor vneto poprime velikega dela in da pritegne v svoj krog vse one činitelje, ki so sposobni sodelovati in ki imajo voljo, uresničiti za krško dolino tako važno gospodarsko zvezo brez ozira na sodobno politično stanje v Sloveniji. Želeti je tudi predvsem, da se iz tega eminentno gospodarskega vprašanja izloči vsaka politika in vsako strankarsko havziranje na to ali ono plat. Pred očmi naj bo vsem edino korist in pomoč zapuščeni krški dolini, slovenski domovini in obramba naše skupne države. — Samo v slogi je moč!

Najstarejše društvo v Sloveniji. Najstarejše društvo v Sloveniji je gotovo »Društvo ostrostrelcev« v Ljubljani. Društvo je staro najmanj že 366 let.

Smrtna kosa. V petek, dne 18. t. m. zvečer je umrl v celjski javni bolnici g. Ivan Novačan, posestnik na Zadobrovi pri Škofji vasi, v starosti 45 let. Pokojni je bil brat pisatelja dr. Antona Novačana. Pokojniku bodi ohranjen blag spomin, preostalim naše iskreno sožalje!

Umrla sta v Ameriki: Franc Lavrič, 33 let star, doma iz Travnika pri Loškem potoku. Zapušča ženo in več nepreskrbljenih otrok. — Frančiška Smargel, roj. Novak, stara 62 let, doma iz Stranj pri Doberniču.

Samomori. Samomori so se razpasli po Sloveniji kakor nalezljiva bolezen. Pretekli teden se je ustrelil v svojem lovišču v Črnem vrhu nad Idrijo mestni uradnik v Ljubljani g. S., ki je vzel s seboj v smrt tudi svojo izvoljenko. — V tivolskem drevoredu v Ljubljani si je zabodel bodalo v srce neki ruski begunec. — V Hrastniku je skočil pod vlak neki delavec tamošnje steklarne. Vlak mu je odtrgal glavo, truplo pa je kolesje vlaka silno razmrcvarilo. Vzrok samomorov je treba iskati največkrat v revščini, kar je za današnje čase zelo značilno.

Roparska tolpa v okolici Maribora posebno pridno obiskuje razne gostilničarje, zlasti take, ki so bolj na samem. Člani tolpe so oboroženi z vojaškimi in z lovskimi puškami. Doslej so pokradli že mnogo blaga, upati pa je, da jih bodo kmalu prijeli.

Velik kongres bo kongres učiteljev iz cele naše države, ki se bo vršil koncem avgusta v Splitu v Dalmaciji. Za kongres se je prijavilo že dosedaj nad 3000 učiteljev.

Grozna nesreča na železnici. Na železniški postaji v Vukovaru se je v petek zvečer pripetila grozna nesreča. Gorgje Malbaša, tajnik pri okrožni finančni upravi v Vukovaru, oženjen in oče dveh otrok, je spremil neke znance na postajo. Na svojo nesrečo je šel z njimi v vlak. Ko je stal na stopnjah in se razgovarjal s prijatelji, je naglo izgubil ravnotežje in v skoku padel nazaj pod kolesa, ki so mu prerezala eno nogo v stopalu, drugo pa pod kolenom. Vlak je bil takoj ustavljen in ponesrečenec prepeljan v bolnico, kjer je bil takoj operiran. Ena noga mu je amputirana nad gležnjem, druga nad kolenom.

Zopet smrtna obsodba v Mostaru. Pred kratkim se je v Mostaru vršila obravnava proti 21 let staremu Mehmedu Drljeviću zaradi vloma in roparskega umora. Soobtožena je bila tudi njegova žena, češ, da je sodelovala pri obeh zločinih. Drljević je 14. aprila letos zavrtno ubil seljaka Manojlo Miličevića, potem pa mrtveca oropal ter mu vzel 810 dinarjev in žepno uro. Sodišče je ženo od obtožbe oprostilo, Mehmeda Drljevića pa obsodilo na smrt.

Vlomi v Krškem. V noči na 15. t. m. je bilo vlomljeno v lokale krške hranilnice. Storilec je vlomil v blagajno, v kateri pa ni našel nikake gotovine. Zatem je odprl predal neke mize, kjer je izmaknil 140 Din gotovine. Zlikovec je odšel nato v zraven se nahajajoče prostore zemljiške knjige, kjer pa ni našel ničesar. Isto noč je obiskal svedrovec še lekarniške prostore Franje Šušteršičeve, kjer je ukradel fotografski aparat in nekaj gotovine.

Vlomov osumljena cigana. Mariborska policija je s pomočjo okoliškega, zlasti studentskega orožništva, aretirala dva cigana, ki sta osumljena povzročitelja ali vsaj sodelovalca vlomov, ki so se nedavno izvršili v mariborski okolici. Zlasti eden cigana je sumljiv, da je obiskal v noči od ponedeljka na torek v Zg. Radvanju dve gostilni: »Pri lipi« in »Pesek«. V zadnji gostilni so vlomilci odnesli več namiznih prtov, dočim v gostilni »Pri lipi« niso našli poti v shrambo, kjer je bila velika zaloga mesa, slanine, jajc, masti in drugega. Iz tega se da sklepati, da so bili vlomilci sicer zelo spretni v uporabi vlomilskega orodja, a niso poznali krajevskih in hišnih razmer.

Dober čuvaj. V tovarni za čevlje »Peko« v Trzinu so imeli nočnega čuvaja, ki je lepo priložnost izkoristil sebi v prid in ponoči spravil v kraj čevlje iz skladišča, ki jih je potem za svoj račun prodajal. Končno so mu pa le prišli na sled in ga zaprli.

Razgnana ciganska tolpa na Teznu. Te dni se je v malem gozdu na Teznu poleg vojaškega vežbališča utaborila pravcata ciganska vas. Zbralo se je 17 družin z lepim številom 84 oseb, starejših in mlajših, moških, žensk in otrok. Prebivalstvu Tezna je povzročala ciganska kolonija veliko nadlego in škodo po njivah, travnikih in raznih nasadih. Zato je prebivalstvo prosilo za pomoč orožništvo, ki je ciganski koloniji zapovedalo, da mora brez odloga preseliti. Cigani so začeli jadikovati in prositi, naj jih puste še par dni, ker bodo proslavili poroko mladega svojega para, a jim tudi to ni pomagalo. Cigansko vas so tako hitro razgnali kakor hitro je nastala. Par ur po obisku orožnikov je bila ciganska družba z vso svojo ropotijo že na poti proti Hočam.

Samomor nesrečnega čevljarskega vajenca. Čevljarski mojster Fran Šinkovec v Zagrebu je javil tamkajšnji policiji, da je našel svojega vajenca Mirka Smiljana obešenega v podstrešju. Smiljanov delodajalec je izjavil, da je Smiljan prišel k njemu pred poldrugim letom in da je ves čas bil otožen. Njegov oče je padel v svetovni vojni; kmalu potem mu je umrla tudi mati, kar je zelo vplivalo na dušo občutljivega mladeniča. Domneva se, da je 18-letni mladenič šel v smrt zaradi žalosti za pokojnimi starši.

Z nožem napadel stražnika. Te dni so odpustili iz novomeške kaznilnice 26-letnega Josipa Kovačiča iz Zadobnika pri Krškem. Odsedel je 6-mesečno kazen, ki si jo je prislužil s tepežem ob priliki nekega spopada z orožniki. Kovačič se je iz veselja nad tem, da so ga izpustili, napil in začel kravalizirati po

mestu. Ko ga je stražnik pozval k redu, ga je Kovačič napadel in začel udrihati po njem. Ker je Kovačič za svoja leta velik hrust in poleg tega znan nasilnež, je stražnik odhitel po pomoč. Kovačič se je tedaj lotil obeh stražnikov, in sicer z nožem, da sta imela mnogo posla, preden sta ga razorožila in uklenila. Odpeljala sta ga na mestno stražnico, od koder so ga ponovno odvedli v zapore okrožnega sodišča.

Fantovski pretep. V nedeljo 13. t. m. je napadel pri Mali Nedelji Janez Vrbjak Jožefa Salaja iz Berkovec, ki je znan kot miren fant. Vrbjak je Salaju prizadejal težke poškodbe na obrazu. Pretep se je vršil na cerkvenem prostoru po pozni službi boji. Žalostno!

Srčne pozdrave pošiljamo rudarji iz Rtanja in obenem voščimo vesele binškošne praznike vsem čitateljem in čitateljicam »Kmetskega lista«, zlasti pa fantom in dekletom. — Slovenski rudarji: Franjo Beja, Ivan Golobar, Ivan Očepeč, Jožef Alojz Batis, Albin Grabnar, Rudolf Grošelj, Alojz Novak, Martin Bobek, Franjo Gros, Leopold Vičič, Lipče Mošnik, Peter Goričan, Pavle Križnik.

Smrtna obsodba ženske v Mostarju. V Mostarju se je prošlo sredo vršila obravnava proti 24-letni uslužbenki S. Mandičevi, ki je umorila starko Maro Radulović v svrhu, da se polasti njenega denarja. Bila je nevesta, a ni imela sredstev, da si nabavi potrebno obleko. Sodišče jo je obsodilo na smrt na vešalih. Ko je slišala razsodbo, se je Stoja nezavestna zgrudila na tla.

Aretiran vojaški referent sarajevske občine. V Sarajevu je povzročila veliko senzacijo aretacija vojaškega referenta pri tamkajšnjem magistratu Petra Kuste. Aretiranec se nahaja že več dni v vojaških zaporih, vendar oblastva ne dade nikakih informacij o vzrokih aretacije. Kakor se govori, gre za oprostitev nekih oseb od vojaške službe.

Proces zaradi atentata na vlak. V Skoplju se je te dni pričela sodna obravnava proti 23 članom in skrivačem Makedonske revolucionarne organizacije, ki so obtoženi, da so med 19. in 20. novembrom lanskega leta postavili dva peklena stroja blizu železniške postaje Aleksandrovo v nameri, da izvršijo atentat na brzovlak. Ker atentatorjem ni bilo dobro znano, kdaj prihaja brzovlak, sta peklena stroja predčasno eksplodirala. Policija je aretirala železniškega čuvaja, ker je bilo sumljivo, da ni ničesar opazil. Pozneje je paznik priznal, da so komunisti postavili peklena stroja ter je tudi izdal osebe, proti katerim se sedaj vodi obravnava. Obravnava bo trajala več dni.

Zagonetna smrt vaše lepote. V selu Nadinu v severni Dalmaciji je služila vaška lepota Bojana pri nekem gospodarju kot dekla za vsa hišna dela. Bojanin oče je padel na fronti, mati pa ji je umrla za influenco. Hodila je bosa, raztrgana in nepočesana. Ko se je takega življenja naveličala, se je poročila z nekim starim vdovcem. Kmalu se je naveličala starega moža. Da se ga odkriža, skuhalo mu je v grahu strupeno kačo. Starec pa je njeno namero opazil ter jo spodil od hiše. Že četrty dan pa se je Bojana vrnila k možu. Živela sta hladno in ločeno nekoliko mesecev. Preteklo nedeljo pa so našli vaško lepoto mrtvo v neki mlaki. Ko je stari mož zvedel za to, ni pustil, da bi jo v njegovi hiši dali na mrtvaški oder. Brat pokojnice dolži moža, da je umoril svojo mlado ženo. Uvedena je preiskava.

V Mehiki so našli po naključju nad sto mumij. Dva pastirja, ki sta iskala zgubljene koze, sta našla v tamošnjem hribovju veliko votlino, v kateri je ležalo oziroma čepelo nad 100 popolnoma posušenih indijanskih mrličev. Po nožih in sekirah, ki so jih našli pri mrličih, se sodi, da mrliči leže že od časa španskega osvajanja pred 400 leti.

PODLISTEK

V odvisnosti od gospode.

Povest.

Napisal Franc Tovornik, kmet.

(Nadaljevanje.)

»Kje gori? Kaj gori?« so eden drugega spraševali.

V tej zmešnjavi pride iz hleva v samih spodnjih hlačah in srajci Gašpar.

»Kaj pa norite,« se je zadržal na ljudi in ženske, ki so že malo prišle k sapi, ko so videle, da ni ogenj v vasi, ampak v daljavi.

»Kaj ne vidiš? Poglej tja proti Planini.«

Ozrl se je zadovoljno na južno stran ter se natihoma nasmejal v temi. Rekel pa ni nič. Čez dolgo se je pridružil pogovoru drugih, kateri so ugibali, kje bi bilo, na kak način je postal požar itd.

Strah jim je pregnal spanec z oči. Može so občutili hudo žejo. Ni je bilo treba trpeti. Kmalu je bilo par polnih vrčev na mizi.

Ženske so tarnale, može pa so pili. Po kratkem uganjanju o požaru in dobrem za ložaju ter pogašeni žeji, so, ker je bilo še precej časa do dneva, zopet legli spat.

Vrnimo se k Julčki, katero smo pustili v negotovosti in nevarnosti.

Ko sta se ločila tam, kjer ju je opazoval Gall, je šla nekaj časa potrta in žalostna. Pri znamenju, ki se je nahajal in je še danes, seveda ne več tisto pri studentu, dober strehlaj od samostana, se je za hip ustavila.

»Prav tako, kakor si ti, Krist, za svoja plemenita načela, s katerimi si pomagal malim in revnim, končal na Kalvariji, povzdig-

njen na križ, prav tako je celokupen kmečki stan od gosposkih samosilnikov povzdignjen na Kalvarijo trpljenja in zaničevanja. Tvoj plemeniti vzgled, da si žrtvoval za nas svoje življenje, do zadnje kaplje krvi, naj mi da poguma, da tudi jaz ostanem stanovitna svoji prisegi, s katero sem danes obljubila zvestobo samo njemu, dokler smrt ne razveže dane obljube. Naj da Vsemogočni, da bodo osramočeni oni, ki nas sicer vladajo v Tvojem imenu, o Krist, ravnaajo z nami in nas zatirajo pa, kakor da vladajo v imenu hudiča.«

Kakor prerajena se je čutila po tej izvirni molitvi, katera je prišla kar sama od sebe iz dna njene trpeče duše.

Osrbnik Gall jo je opazoval od daleč ter se ji posmehoval.

»Le moli, golbica moja. Lepo perje imaš. In kakor je videti, neomadeževano!«

Tako je govoril prevzetni oholež sam pri sebi ter se režal v nočno temo.

Precej dolgo je bil še v svojem skrivališču kakor jastreb, ki ogleduje iz zasede, kako bi planil na svoj plen. Gledal je za »golobico«, ki je bila že v samostanu.

Ko je Julčka prišla na dvorišče, je postala in gledala, kam bi se obrnila. V tem že pride hišna in jo pozdravi: »O, dober večer, nevesta! Si že tukaj. Dobro, kar z menoj pojdi! Soba je že pripravljena.«

Obrne se in hiti po stopnicah v prvo nadstropje. Julčka ji je počasi sledila. V veži prvega nadstropja je bilo par slug. Takoj ji zastopijo pot ter jo začnejo ogovarjati. Iz ust vsakega je letelo samo zaničevanje in zasramovanje, četudi po ovinkih.

»Prokleti brlog je to-le, pa ne samostan,« si je mislila Julčka. V tem pride iz ene izmed mnogih sob prior.

»Hvaljen Jezus Kristus,« so eden za drugim spoštljivo pozdravljali ravno tisti slugi,

katerim so prej samo umazane in surove besede iz ust letele.

»Sama hinavščina,« si je mislila nevesta. Na to je tudi sama pozdravila in poljubila rob plašča kot znak največje ponižnosti in pokorščine.

»Že pridna, no,« pravi le-ta in zakliče: »Kati!«

»Da! Prosim!« se oglasi hišna v sobi in hitro priteče na hodnik.

»Imaš že pripravljeno sobo? Zakurjeno? Da ne bo nevesto zeblo.«

»Da, vaša milost, vse je pripravljeno.«

»Potem pa kar pojdi, Julčka.«

Stopil je sam naprej in z roko zamahnil znamenje, naj gre za njim.

Prišla sta v krasno sobo spalnico. Imenitne postelje. Vse v krasnem slogu.

Po stenah slike prednikov, nekaterih cesarjev in vitezov, v kotu pa krasna slika Matere Božje z detetom v naročju. Krasno delo nekega samostanskega slikarja iz Ogleja.

V to sliko je uprla Julčka svoje oči. Slika je bila kakor živa. Kakor, da z nje gleda živa žena najmilejših potez na obrazu, kakor da jo gleda sveta Devica z živimi očmi in je v njenih očeh videti sočutje do vsega, kar se valja po prahu zemeljskih zmot in prevar.

»Tukaj boš spala,« jo je zdramil prior od njenega premišljevanja.

»Oh, kako je tukaj lepo,« je komaj slišno dahnala iz sebe.

»Na taki postelji boš spala, da še nisi nikoli in potem nikoli več ne boš! Torej dobro se imej. Kati! Ti ji malo razkaži in dopovej znamenitosti in jo zabavaj! Jutri, predno odideš, prideš k spovedi in obhajilu,« je še ukazal Julčki prior predno je odšel. Nalahno se mu je priklonila hišna, bolj s težavo — kakor, da ima svinec v udih — Julčka.

(Dalje prih.)

Nagla vožnja. Na progi, ki veže London z glavnim mestom Škotske Edinburgom, vozi brzovlak 8 ur brez prestanka in prevozi v tem času nekaj nad 650 km. Za tako vožnjo je vlak posebej opremljen. Ker se lokomotive ne menjajo, mora imeti s seboj dovolj premoga in vode in sicer ima premoga s seboj 12 ton in velikansko zalogo vode. Hitrost vožnje, ki mora biti enakomerna, pa kontrolira inženjer, ki pazi, da je stroj pravilno reguliran.

Majniški izleti šolske mladine. Lep in poučen majniški izlet je za šolsko mladino gotovo obisk ljubljanskega velesejma, ki se vrši od 2. do 11. junija. Velesejska uprava nudi šolskim vodstvom posebne ugodnosti pri vstopnini. Prijave naj se pošiljajo na ravnateljstvo velesejma v Ljubljani.

Uljudno opozarjamo čitatelje na današnjo prilogo, ki jo je priložila kulantna tvrdka M. S. Sardarušić, Beograd. Pri nakupu srečk drž. razredne loterije tvrdko prav toplo priporočamo.

V službo vzamem 12 do 14 let staro deklico revnih starišev, še raje siroto, ki bo zaposlena samo kot varuhinja nedoraslih otrok. Obrniti se je na Ivan Rom, Obrh št. 8, pošta Toplice pri Novem mestu.

Požar v Zasipu pri Bledu.

V soboto 19. maja je okoli ene ure izbruhnil požar na gospodarskem poslopju Antona Zupana. Hlev je bil kmalu ves v ognju, vendar se je posrečilo rešiti vso živino, konje in vozove. Gasilnim društvom Zasip, Gorje, Vrčice in Bled se je zahvaliti, da so ogenj lokalizirali in rešili celo vas nesreče.

Velikansko razburjenje pa je nastalo v vasi in okolici drugi dan, ko se je zvedelo, da je žandarmerija aretirala požiga osumljenega Ivana Golca in ga oddala v sodne zapore v Radovljici. Ivan Golc je ugleden posestnik, načelnik mlekarke in strojne zadrage, splošno znan in priljubljen. Da bi bil on požigalec ni nobeden verjel, a aretiran je bil. Prva vprašanja so bila, kdo ga je mogel osumiti, a odgovora ni vedel nikdo pravega. V ponedeljek so bile priče klicane k sodišču v Radovljico. Ivan Golc je točno po pričah dokazal za celo soboto, kje se je nahajal. Podnevi je oral in vozil gnojnico, po večerji se ni ganil iz hiše do desete in čital »Kmeti list« in se potem ulegel k počitku. Golčeva dekla je še ribala kuhinjo do 11. ure zvečer, po tej

uri pa sta vsovala pri njej dva fanta. Okoli ene zaslišita baš ta dva fanta prasketanje ognja in opazila požar pri sosedu. Prvo sta zbudila Golca in klicala na pomoč in potem še druge vaščane. Golc je skočil pokoncu in šel gasiti ter bil pri gašenju do 5. ure zjutraj, nato je odšel domov in zaspal. Ob pol 7. uri ga zbudi orožnik in mu napove aretacijo. Golc na to presenečenje niti odgovoriti ni mogel, le vprašal je, zakaj to? Vi ste hodili ponoči okoli Zupanovega poslopja in ljudje pravijo, da ste vi zažgali, pet oseb vas je videlo. »Kdo me je mogel osumiti, ko sem bil ves večer doma?« Na to ni dobil odgovora, oditi je moral z orožnikom v preiskovalni zapor. Njegova nedolžnost je bila takoj ugotovljena in Golc je bil izpuščen iz zapore. Ponosno so dvigali vaščani in sosedje glave, ko so videli po nedolžnem osumljenega Golca v svoji sredi. Javnost pa se ne more otresti utisa, da je bil Golc osumljen iz političnega sovraštva. Golc je steber SKS v Zasipu, zato mu treba vzeti ugled in ali je kaj gršega na svetu kot požigalec. Nadaljna preiskava bo dognala, kaj je na tem resnice in kdo je tisti, ki je Golca osumil in po krivem obdolžil požiga. Golc bo zahteval za tako sramotno obdolžitev zadoščenja.

Moja pot v Kanado.

Kdor hoče iti v Kanado, mora imeti novce; dobiti mora »potni list«, mora plačati kol'ke. Priloge moraš kolek'vat če ne, ne bo držalo, dobiš stvari boš vse nazaj in zraven pojasnilo: Dokaz, da si na svetu, dobiš v »harovž«; za dvanajst dinarjev kolek in nekaj »fajmostru«. Dokaz tu' iz sodnije se zraven naj drži, da nisi nikdar kradel, v »pričvalu« naj stoji; pošten od pet do glave, pri njem ni preiskave, le kol'k za dvajset dinarjev, »papir«, deset goldinarjev. Dokaz iz davkarije, da plačal si »porez« za dvajset dinarjev kolek no ja — priloži vmes. Odpravi se k županu občinskem uradu, tud' ta ti naj izstavi, kar bo, zastonj ne bo. Gospod župan napiše »pričvalo« navedeno in kolek nanj pritisne za dvajset dinarjev. Pravico domovinsko imeti moraš zdaj, spet dvajset dinarjev kolek se gor prilepi naj. — Gospod župan dé dalje: Oj dečko, veš li to? Imeti moraš svojo »Vojniško« »pravico!« Ta pač je kolk'vana z mesci »osemnaest«, ko služil si v kadru si koleka zdaj prost. Pa »molbo« zdaj napiši priloži sliki dve in sliki gologlavi pač mor' te bit' obe. Gospod župan potrdi nadalje tudi to, prek' oceana nisi še nikdar pil vodo. No, zdaj sva pa končala, dé, dragi moj občan, le pojdi na glavništvo tam »list« ti bo izdan. Pa tamkaj na glavništvo nadalje ti veli; priloga »ta in ona« se zraven ne drži! K doktor medicinu ti moraš iti »sad«, umitemu in čil'mu, se njega ni za bat'. Poslušaj ti na prsih, poslušaj zad in spred; dihati moraš lahko, a ne kot stari ded.

»Li imaš kilo, žile na nogah krčne ti? Le pust' Kanado v miru, Kanada ne pusti!« V »pričvalu« ti napiše, da čvrst si ti deček, za dela vsa sposoben, poklic njegov »težak«. »Pričvalo« ti izstavi, prilepi kolek nanj za dvajset dinarjev pravi; a sto dinarjev zanj. Še sliki dve imej ti, da dene se na »pos«, a druga, da ostati v glavarstvu mora skoz. Uradnik ti izstavi nato tvoj potni list in žig pritisne pravi, glavlar pa svoj podpis. Da ne pozabiš, tudi imej »Affidavit«; no, ta je pa brez kol'ka ni treba žal ti bit' Na potnem listu kol'ki e, biti morajo za petdeset in dvesto slovanskih dinarjev. Ljubljanskemu agentu, Tavčar al' Zidarju, Kanada »ekspidentu« se javi pismeno. Formiranje transportov v spomladnih mescih je pa tud' v poletju vročem zamoreš prek' vode. Od doma se poslovi imej sto dolarjev v enem žepu; a v drug'mu pet tisoč dinarjev! Prišedši v Ljubljano pred doktorjem stojiš, se slečeš polovično, pa skor' da se bojiš. Te gleda, pregleduje, podpiše nek rezit h kanadskemu komisarju zdaj moreš pristopiti. Kom'sar kanadski strogi pred taboj zdaj stoji, vprašuje vse po vrsti, odgovarjaj točno ti. Vprašanja raznovrstna, ak' poljedelec si, zdaj pot ti je odprta, če on to ugotovi. Hlapec Jugoslovanski s postaje oddrvi, vse vzel je »emigrantec« s solznimi očmi. Ko prideš k meji svoje domovine ljubljene, orožnik te pobara, ak' v red' imaš listine? Štampiljko tam pritisne in nekaj načečka, zdaj granica je prosta »na zdar« Slovenija.

V deželi avstrijski se slično izvrši, orožnik gleda »pose«, ak' viza not stoji. Se pelješ skoz' Področje, se pelješ skoz' Beljak, pa šele v Inomostu se vstavi brzovlak. Od tu naprej poganja elektrika naš vlak, ni dima in pihanja, a vlak drvi kot vrag.

Ko prideš v krasno Švico; na gorah sneg in led, ob jezeru Curiškem čaroben je pogled. Pa zmisiš se v domove, kjer mati ti živi, in grenka bol vprašuje, kdaj to njej podeli? Vprašuješ se sam sebe: »Kdo je tega kriv, al' tisočletna borba, al' pa slab narod bil!« Pač krivo je oboje, je lahko uganiti, ker svoje si sinove ne more hraniti.

Je Basel lepo mesto, tam čistost je doma, ti stopiš ven iz vlaka se vsedeš v drugega. Se pelješ po Francoski, kjer je divjala zver! Še vidiš znake vojne in notranji nemir. V deželi Belgijanski, ki dokaj lepa je, se vidijo še spomini, da vojna bila je. Je Bruselj glavno mesto, kjer kralj kraljuje v njem, veliko je in lepo tud' mesto Antwerpen. V Antverpenu zopet moraš it' na vizit umevno; prej, ko ideš se moraš čisto umiti. »Sped« doktor te pregleda glavo, lase, roke, oči obrača tvoje če nisi kaj bolne? Ko skušnjo to prestal si, ne misli, da si prost, še doktorju kanadskemu se zdaj predstavil boš. Te doktor pregleduje in črke čitat dá, roke mu dvigni svoje in skloni prav na tla. Ti prste pregleduje če giblješ z njim še ak' ti kater'ga manjka v Antverpnu čakaj še. V očeh ak' »maš trahomo; zastonj nadejaš se; ak' ti srce razbija ne boš šel prek' vode! Podpiše doktor list ti

in žig pritisne nanj, pri njemu zdaj gotov si, skrbi »maš ene manj. H kanadskemu konzulu se tak, kot si, podaš, te trdo on vprašuje, kaj vendar delat znaš? Kar tu povem ne zabi, ne zabi prej ne slej, »da radnik si na farmi mu družga ne povej! Te vpraša za naslove 'li »maš z Amerike, nikar jih tud ne imej iz mrzle Kanade! Ko dobro se odrežeš, tolmač mu razloži na »pos« vizum pritisne, v Kanado te pusti! Agent na-to ti pravi; priprav se na odhod, boš Antwerpen zapustil, ker greš na parobrod. Z parobrodom malim se pelješ čez kanal in drugo jutro stopiš že na Angleško stran. Oči zdravnik »pregleda, a »kufr« nek financ ak' je »rakija« v »kufr« te vpraša: »al' s' pijane?« Iz zdaj pa »Harwich« mesto angleško zapustiš pa pelješ se v London, v Londonu jest' dobiš. Z Londona vlak te dalje pelja v Liverpool, je luka tamkaj glavna, ki velik »ma pomol. Ukrcaš se na Celtic od družbe »White Star Line«, ali pa tud' na Cedric je brod tak' imen'van. In gori na palubi, tam doktor že stoji, pregleda vse po vrsti če k'lega oko boli?

Sirena zdaj oznanja po morju, v hrib in plan, ter se nekak' poslavlja atlantski velikani. Po morju širnem plove, ne zmeni se za val, kljubuje vsem velrovom, to brod je in mornar! In sedmi dan pokaže v daljini zemlja se, se razvedrilo srca, ker onkraj si vode. Se mesto imenuje St. John al' Halifax pa tudi v mestu Quebec se lahko izkrcaš. Tu zopet pregleduje ak' zdrave »maš oči, za potni list vprašuje ak' »viza« not' stoji? V »pos« žig svoj pritisne vzame »Affidavit« na njemu tvoja slika

ne moreš se zgubiti. Dobiš »Biljette, Tickets«, dobiš za vožnjo »Lunch« tam zmenjaš svoje čeke in »Tiket« dobiš »punch«. Ko gotov si na »Tren« te konductor odpelja in »Tren« s teboj v »prerijo«, kot »Diavol« oddrda. Med potjo marsik'teri se doli zapraši »radik« ne bom na Farmi, bom rajši v fabriki! In vlak z »emigrantci« pripripiha v Winnipeg a jih je malo v vlaku so šli vsi prek in prek.

Nek'teri gredo v »Levack«, »Sudbury« Creighton Mine vsak se svobodno kreta in pravi: »Never main« Ontario provinca »migrantov« polna je, njih polna »šapa maina« in kakšen tud' u Steje gre! Je kakšen »deportiran« pa pride spet nazaj, na novo vizitiran, to pač ni nikak raj. So mnogi tudi srečni, ki jih ne »uhvatijo«. Al' treba znat angleški, pa greš čez most lahko. Na mostu straža stroga, te upraša »kam pa ti«! saj »zgovorov« je mnogo, kar brž en'ga zberi! A, vedi, to ni zdravo, ostani tam, kjer si, pa »makar« prav na farmo al' v »šapic« del' dobi! Tam bodi priden, delaj, kot delajo ljudje d'nar, ko zaslužiš varuj; ne daj ga iz roke. Vloži, ga v banko, bližno, da t' ga ne vkradejo al' pošlji v domovino, da bo za »cerengo«! Ogibaj se zle družbe, da te ne pogubi, doma s' ostaviš svojce, imej to pred očmi. Preteče leto z letom, se kupček bo nabral, vesel, da zopet k svojim se boš lahko podal. Saj plačana bo karta, plačani koleki, poplačan tvoj ves trud bo Good by: Kanadčani! Kar čital si, sem pisal v mestu »Hamilton« ak' zvedel bom kaj nov'ga, pa kar sporočil bom!

Hamilton, 24. maja 1928.

Josip Marolt.

Izbirni ljudozrci. Ljudozrci na ozemlju Novih Hebridov so napravili sklep, da ne bodo več jedli ženskega mesa in sicer zaradi tega, ker žensko meso ne velja več za izbrano fino jed, za kar so ga njihovi predniki smatrali. Francoski misijonarji so zaslišali mnogo ljudozrcov, da bi zvedeli, zakaj dajejo prednost belemu mesu pred črnim in zakaj smatrajo dlani svojih žrtev za najboljšo delikateso. Zvedeli so, da jedo ljudozrci najraje meso belokožcev zato, ker je razmeroma najbolj slano. Prebivalci Novih Hebridov so zdaj začeli ubijati žrtve brez bolečin. Žrtve, ki jih nameravajo ljudozrci pojesti, morajo najprej plesati. Ko doseže divji ples vrhunec, jih ljudozrci od zadaj napadejo in pobijejo tako hitro, da umro brez bolečin. Trupla pripravijo za gostijo z veliko kuharsko umetnostjo. Drobno odstranijo, prsni in trebušni koš napolnijo z orehi in raznimi zelišči tako, da se maste z nekako nadevano človeško pečenko. Ljudozrcem najbolj diše mladeniči v starosti 15 do 21 let.

Kmečko dekle.

Zakaj le dekle kmečko ti, ljubila bi gospodiča? V tvojih žilah teče kri, ožuljenga kmetiča!

Ponosno da hodila bi, pokvarjena gospica, da delavska ne bila bi, ne maraš bit, kmetiča!

Oj, vrla hčerka kmetiča, srce imaš za njega. Le ljubi tudi fantiča njegovega mišljenja!

Zato pa, kmečka deklica, če hočeš biti srečna, imej srce za delavca in za ubožga kmeta!

Ker vsaka roka žuljeva plačilo tam dobi! In vsaka ovca garjeva od tam v stran beži.

Kmet, delavec in obrtnik, združite se za večno! Naj vas ne straši zlobe pik, ki kljuboval bo vedno!

Martin Hkave, kmet iz Bohinja.

«KMETIJSKA MATICA.»

Poverjeniki Kmetijske Matice. (Nadaljevanje.) Beltinci: Franc Rešek in ing. Fran Mikuz; Orlovski p. Braslovce: Ivan Kronovšek ml.; Ojstriška vas p. Sv. Jurij ob Taboru: Matevž Ocvirk; Ljutomer: A. Škof, živinozdravnik; Vel. Dolina: Mijo Dolinar; Sv. Jurij ob Pesnici: Alojzij Vračko; Sv. Trojica v Slov. goricah: Gustav Mulec; Birena vas pri Novem mestu: Janko Marolt, žel. uradnik; Suhor: Fran Štubler, župan; Žiže p. Loče: Luka Grobelšek; Turn p. Sv. Križ pri Litiji: Josip Sladič; Trčova p. Sv. Peter pri Mariboru: Anton Fras; Gaberje pri Celju: Jakob Šribar; Gor. Sv. Kungota: Josip Škof; Drobinsko p. Slivnica pri Celju: Valentin Fojnko; Zagorje p. Pilštanj: Anton Bračun; Griže: Gorišek Karol; Kalobje p. Sv. Jurij ob juž. žel.: Josip Pinter; Rogatec: Josip Kunej, dacar v p.; Trnovlje p. Celje: Anton Mahen; Zalec: Vilko Senica in Anton Petriček; Št. Vid nad Valdekom: Josip Meh, župan; Pilštanj: Mihael Pajek; Jurklošter: Stanko Šmid; Pesnica pri Mariboru: Anton Kerenčič; Rogaška Slatina: Krištof Španiček, trgovec; Laško: Pust Ivan in Juro Kislinger; Šmartno ob Dreti: Josip Zidarn; Železno p. Podsreda: Josip Kunej; Št. Rupert nad Laškim: Jakob Pušnik; Škofja vas p. Vojnik: Josip Kožuh; Jarenina: Josip Gangl; Šmarje - Sap: Fran Musar, šol. upra-

vitelj; Vuzenica: Verdnik Jakob ml. in Martin Berucker; Črnuče: Anton Mahkota, šolski upravitelj; Ribnica: Herman Kmet, šol. upravitelj; Št. Janž pri Zibiki: Mihael Zolger; Šmarje pri Jelšah: Franc Štamberger, kmet. referent; Celje: Franc Goričan, kmet. referent; Radenci: Jakob Zemljčič, župan; Sv. Jurij ob Ščavnici: Ludvik Ivanjšič; Babinci pri Ljutomeru: Franc Nemec; Gor. Radgona: Križanič, dimnikarski mojster; Križevci pri Ljutomeru: Franc Skuhala, župan; Veržej: Šoštarčič Ivan; Remšnik p. Marnberg: Bogdan Juraničič, šol. upravitelj; Vareja p. Št. Vid pri Ptuj: Andrej Stumberger.

NARODNI GOSPODAR

Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani.

Dne 7. maja t. l. se je vršil občni zbor Zveze slovenskih zadrug, na katerem je bil zastopan veliki župan po vladnemu svetniku g. Mencingerju in 93 zadrug od 145, ki jih ima sedaj Zveza. Iz letnega poročila posnemamo:

»V prvi vrsti smo posvečali pažnjo nadaljni poglobitvi in popolnitvi poslovanja že obstoječih zadrug, v drugi vrsti šele snovanju novih zadrug. V obeh smereh enako intenzivno nismo mogli razvijati delavnosti, ker nam tega niso dopuščala niti skromna sredstva, niti ostali predpogoji. V ostalem je pa itak treba predvsem vsebinsko poglobiti in izpolniti naše zadružništvo.

To delo smo opravljali tako ob priliki revizij in ob udeležbah na občnih zbiorih ter posebnih obiskih, katerih smo izvršili 68, kakor z razgovori s funkcijonariji v pisarni in pismeno. To delo je bilo v večini primerih uspešno in bi brez sodelovanja in pomoči Zveze mnogo zadrug ne moglo razvijati prave delavnosti.

Dalje smo v številnih primerih uspešno intervenirali za zadrage pri raznih oblasteh: registracijskih, davčnih, taksnih in podobnih zadevah.

Obsežnost vseh zgoraj navedenih poslov se precej jasno zrcali iz odpravnega zapiska, ki izkazuje število 5019 (napram 3985 v letu 1927) ter 7 okrožnic.

Enako kakor prejšnja leta smo tudi lani sodelovali pri prireditvi petmesečnega združnega tečaja, katerega se je udeležilo med drugimi tudi 9 od nas podpiranih učencev, ki so ga dovršili z dobrim uspehom.

Končno smo sodelovali pri reševanju raznih splošnih gospodarskih vprašanj, kakor n. pr. glede prisilne poravnave izven konkurza, razdolžitve kmetijstva, ureditve kmetijskega kredita, sestave novega davčnega zakona, pospeševanja javnih del itd. V tem pogledu moramo zabeležiti v prilogi združništvu samo to, da se je v novem davčnem zakonu končno javno priznalo zadrugam, ki ne dele dobička, davčne ugodnosti.

Članstvo.

Poleg lepega prirasta novih zadrug je bil lani tudi odpadek precejšen. Kakor smo že v lanskem poročilu omenili, gospodarska kriza tudi združništvu ni prizanesla in smo morali vsled nje večjemu številu zadrug nasvetovati likvidacijo, nakatero pa naravnost prevzeti in likvidirati. Prirastlo je 16 zadrug, odpadlo pa jih je 8.

Stanje zadrug po strokah je bilo koncem leta sledeče:

Denarne (kreditne) zadrage	53
Nabavne in prodajalne zadrage	14
Mlekarske in sirarske zadrage	18
Živinorejske in pašne zadrage	9
Strojne in električne zadrage	13
Obrtniške zadrage	7
Stavbinske in naselbinske zadrage	9
Tiskarske in založniške zadrage	5
Razne zadrage	11
Osrednje kmetijske zadrage	2

Skupaj 141

Kreditne in kmetijske produktivne zadrage se še dalje množe, obrtniške in blagovne pa se krtijo, vse to vsled vzrokov, ki smo jih navajali že v poročilih prejšnjih let. Pripominjamo le, da so nam tudi lani povzročile veliko posla likvidacije in sanacije. Dočim prej marskateri zadruga samozavestno odklanja dobrohotne nasvete Zveze, pa se v stiski gotovo zateče k njej, prepustivši se njeni moralni in materialni pomoči.

Poleg kreditnih zadrug, ki se stalno lepo razvijajo, so se odlično uveljavile zadnji čas mlekarske in sirarske zadrage. Samo naših 18 je vnovčilo lani okrog 1.500.000 litrov mleka in to deloma v nepredelanem, deloma v sir in maslo predelanemu stanju.

V zadnjem času je nastopila že nadprodukcija sira, vsled česar smo sporazumno z ostalimi osrednjimi organizacijami podvzeli korake za pospeševanje izvoza sira iz Slovenije.

Obrestna mera se je gibala pri zadrugah nekoliko navzdol in je znašala za vloge 5 do 6%, za posojila pa 7 do 9%. Z ozirom na razmere v Sloveniji bi bila za odstotek nižja, če bi bilo denarstvo tudi v ostalih delih države tako demokratično organizirano.

Statistika vseh naših zadrug za leto 1926 kaže lep porast napram l. 1925 in sicer v prometu od 962.742.295 dinarjev na 1.037.473.239 dinarjev, na hranilnih vlogah od 163.337.612 Din na 210.260.015 Din, na posojilih pa od 123.541.531 Din na 168.637.391 Din. Slednja številka dokazuje, kako se mora naš kmet zopet zadolževati.

Revizija zadrug.

Lansko leto smo izvršili pri zadrugah 61 revizij, in sicer 54 rednih in 7 izrednih. Poslovanje, predvsem knjigovodstvo uredili in sestavili računске zaključke pa smo 64 zadrugam. Slednja številka, ki obsega skoraj polovico zadrug, najbolj jasno dokazuje potrebo Zveze za zadrage, zlasti kmetijske, ki jih upravljajo manjši šolani zadrugarji.

V splošnem posluje velika večina zadrug v redu in vlada med člani dobra morala. Lepo število zadrug se smatra lahko naravnost za vzorne. Osobito se je dobro obnesla v zadnjih par letih vpeljana praksa, da revizor ne ugotovi samo dejanskega stanja in naroči odstranitve napak, temveč prouči vse okoliščine in z ustreznimi in pismenimi poukom da smernice za izboljšanje in poglobitev poslovanja.

Denarno poslovanje Zveze.

Denarno poslovanje je tudi lani lepo napredovalo in to deloma vsled točne in kulantne postrzebe, deloma vsled poglobitve stikov med zadrugami in Zvezo. Dočim so se prejšnje čase posluževale zadrage Zveze le pri izravnavanju blagajniških odviskov, delujemo sedaj na to, da vrše potom Zveze tudi razna večja nakazila in inkasa izven okolišev. S tem se pospešuje obračunavanje brez gotovine, s čimer se prihrani tako na obrestih kakor tudi na nakazilnih stroških.

Denarni promet je porastel napram prejšnjemu letu od Din 125.394.401,12 na Din 147.140.102,72, vloge so se dvignile od Din 12.281.718— na Din 16.410.655 58 par, dočim je ostalo stanje kreditov nespremenjeno, ker so nekatere zadrage koncem leta precej vrnile, novi večji krediti pa so bili izplačani po novem letu in se bo to izkazalo šele v prihodnji bilanci. Podvojilo pa se je stanje naloženega denarja in je Zveza izredno likvidna, osobito, ker se k likvidnim postavkam šteje tudi vrednostne listine, katerih stanje se je dvignilo lani od Din 130.176— na Din 1.086.664,25. Radi visokega stanja naloženega denarja in ugodne rentabilite državnih vrednostnih listin smo pretečene jeseni kupili državne vrednostne listine, katerih tečaj se je v letošnjem letu znatno dvignil.

Kakor je razvidno iz zgornjih podatkov in neznanega dobička, ki znaša samo Din 19.937,46, smo tudi lani vršili občekoristno nalogo v smeri socialne pravičnosti in gospodarskega napredka.

Občni zbor je vzel poročilo za zadovoljstvom na znanje in na predlog nadzorstva podelil načelnstvu in nadzorstvu absolutorij. Nato so bili izvoljeni v načelnstvo dosedanja člani istega: inž. Franc Zupančič, dr. Janko Kersnik, Ivan Pipan, Janko Bukovec, Tomić Viljem, na novo pa Lovro Sušnik iz Škofje Loke in Stanko Lenarčič iz Nove vasi. V nadzorstvo pa istotako dosedanja člani istega: Arko Ivan, Brezovar Matija, Golja Ivan, Krulj Ernest, Müller Karol, Slane Franc in Vrhovec Stanko.

Končno je občni zbor z zadovoljstvom vzel na znanje, da je Zveza kupila hišo v Pražakovi ulici št. 11, v katero se bo preselila avgusta meseca.

Tržne cene.

Cene so v dinarjih.

Zitni in drugi pridelki:			
šenica	1 q	410—	do 420—
rž	1 q	375—	do 400—
jčmen	1 q	360—	do 375—
oves	1 q	310—	do 330—
proso	1 q	260—	do 400—
koruza (nova, sušena)	1 q	330—	do 350—
ajda	1 q	280—	do 330—
fižol, ribničan	1 q	455—	do 500—
fižol, prepeličar	1 q	525—	do —
krompir	1 q	125—	do 150—
Seno in slama:			
sladko seno	1 q	100—	do 110—
klaso seno	1 q	60—	do 90—
slama	1 q	50—	do 55—
Goveja živina:			
voli I.	žive teže 1 kg	10,50	do —
voli II.	žive teže 1 kg	9,50	do —
voli III.	žive teže 1 kg	8,50	do —
teleta	žive teže 1 kg	12—	do 15—
Prilipi:			
6-8 tednov stari	komad	200—	do 300—
3-4 mesece stari	komad	350—	do 440—
5-7 mesecev stari	komad	450—	do 500—
debeli	žive teže 1 kg	10—	do 12,50
debeli	mrtve teže 1 kg	15—	do 16—
Perutnina:			
piščanec	komad	20—	do 35—
kokoš	komad	25—	do 40—
Mleko, maslo, sir, jajca:			
mleko	1 lit.	2,50	do 3—
ametana	1 lit.	10—	do 14—
čajno maslo	1 kg	40—	do 65—
surovo maslo	1 kg	40—	do 48,50
bohinski sir	1 kg	28—	do 32—
sirček	1 kg	5—	do 0—
jajce	komad	0,75	do 1—
Kurivo:			
trda drva	1 m ³	140—	do 150—
mehka drva	1 m ³	60—	do 120—

Razstava sodobne kulture v Brnu. Razstava sodobne kulture v Brnu, ki se odpre 26. maja, bo pokazala med vsemi drugimi zanimivostmi v največji meri tudi zemljedelsko vedo v teoriji in praksi. Sodelovalo bo 48 raznih zavodov kot zemljedelska in gospodarska visoka šola v Pragi in Brnu, živinozdravniška visoka šola v Brnu, državni preizkuševalni zavodi in to zemljedelski, zootehnični in drugi. Razstava zemljedelske vede bo potrdila, kako se je ta znanost uveljavila v poslednji dobi, posebno v zadnjih desetih letih. Namen razstave je, pokazati, kako se varuje, goji in izkorišča plod in to tako rastlinski kot žival-

ski. Veliko pozornost se bo posvetilo oddelku za preizkušnjo zemlje in agrometeorologije, kot biološkemu delovanju zemlje. Zootehnika bo zastopana v raznih vprašanjih oplemenitve in to iz biološke in vzgojne strani. Ekonomski oddelak bo reševal vprašanja gospodarnosti zemljedelskega dela. Razstavljena bode cela zbirka gospodarskih strojev, izgotovljenih v Češkoslovaški od prevrata. Vse bo razvrščeno in raztolmačeno tako, da bo imel vsak, tudi nestrokovnjak popolnoma jasno sliko vseh tajnosti zemljedelskega in živinorejskega življenja. — V. S.

Zvonovi na letošnjem ljubljanskem velesejmu od 2. do 11. junija. Lepo ubrani zvonovi, vlti od Strojnih tovarn in livarn v Ljubljani, bodo tudi letos peli svojo kovinsko pesem na velesejmu. Na to posebno opozarjamo naše podeželsko ljudstvo in že zdaj vabimo vse one, ki nameravajo svojim cerkvam preskrbeti nove zvonove, da si pridejo te ogledati na velesejmu.

Znižana vstopnina na velesejem. Uprava Ljubljanskega velesejma je sklenila delno znižati vstopnino za obisk velesejma, ki se vrši od 2. do 11. junija. To znižanje velja zlasti za državne in privatne nametščence ter dijaštvo. Izdajajo se namreč vstopnice za dve osebi skupno za ceno Din 15.—. Če vstopnice se dobe le v predprodaji pri uradu velesejma (ekonoma). Pozivamo vse stanovske organizacije, da naroče skupno za svoje člane potrebno število vstopnic.

Pozor!
Bralcem
»Kmetkega lista« se
priporoča pri nakupu pomladanskega in letnega najnovjšega blaga za ženske in moške obleke. Najlepše novosti svilnatih rut in šerp ter drugih potrebščin. Domače podjetje
pri »CESNIKU«
Ljubljana
Lingerjeva Stritarjeva ulica
Pošta postrežba!

Vodne turbine

autom. regulatorje, zatvornice, opreme za žage in mline izdeluje in dobavlja
G. F. SCHNEITER, Škofja Loka
podjetje za zgradbo vodnih turbin

Konkurenčne cene! Prvovrstne reference! Zahtevajte ponudbe!

Najboljši in najtrpežnejši
ŠIVALNI STROJI in KOLESA so:

„Gritzner“ in „Adler“

za dom, obrt in industrijo, v raznih oprelih. — Istotam švicarski pletilni stroji „Dubied“, Pisalni stroji „Urania“.

Ugodni plačilni pogoji. Večletne garancije.

Tovarniška zaloga:

Josip Petelinc, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D.D.

LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo:

Premog, domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe.

Kovaški premog vseh vrst.

Koks, livarniški, plavžarski in plinski. Briketi.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
Miklošičeva cesta 15/I.

„TEŽAKOVO OLJE“

dobi se samo pri tti:

M. TEŽAK, Zagreb, Gunduličeva 13

Navodila brezplačno!

KUPUJEMO zlato, srebro, platino in pla-

čamo: 1 srebrno krono Din 3.60
2 srebrni kroni Din 7.20
5 srebrnih kron Din 18.00

prevzamemo tudi vse druge kovine in plačamo najbolje.

TOVARNA ZA LOČENJE DRAGIH KOVIN
Sp. Šiška, Sv. Jerneja cesta št. 5.

„ILOVAC“

Tvornica glinastih strešnikov in opeke

FRÖHLICH & BICHLER

Karlovac.

Dnevna produkcija 100.000 komadov strešnikov in opeke. Proizvajanje vseh vrst opeke in strešnikov ter vseh glinastih predmetov. — Posebno se priporočajo falcevani in dvakrat falcevani strešniki v dovršeni obliki ter po zelo ugodnih cenah. Dobavijo se franko na vsako postajo. — Glavno zastopstvo za Slovenijo:

„Ekonom“, Ljubljana, Kolodvorska 7

Prodajam malo posestvo z kovačnico

na prometnem kraju ob državni cesti na Dolenjskem. — Naslov se izve v upravi »Km. lista«.

Izgubil se je

lovski pes

pod imenom Pik iz občine Velika Loka pod št. 73. Prosi se, da pusti najditelj svoj naslov v upravi »Km. lista«, kjer dobi nagrado.

KOSE

Ia KRAJSKE OBLIKE turške, peklenške in „Vulkan“ z (garancijo) ter prvovrstne brusne kamne — ima v zalogi

Osrednja gospodarska zadruga

„EKONOM“

Ljubljana, Kolodvorska ul. 7

Prometna banka d.d.

Ljubljana

Stritarjeva ulica št. 2

(vokal Pred Škofijo 1, nasproti magistrata)

Telefon št. 2149, 2968
Pošt. ček. rač. 13.853

Žiro-račun
pri Narodni banki

Nakup in prodaja valut in deviz. Sprejemanje vlog na tekoči račun in hranilne knjižice, vnovčevanje čekov in menic. Izdaja uverenj, garancijskih in kreditnih pisem, podeljevanje kreditov in izvrševanje vseh bančnih poslov po najkulantnejših pogojih.